

DE
HOOP

Jaarverslag 2023

Maatwerk voor mensen met een verhoogd overlijdensrisico

PERSONALIA

Raad van Commissarissen

Drs. A.A. (Lex) Geerdes, voorzitter

Prof. dr. M.M. (Marcel) Levi MD, vicevoorzitter

Drs. S.A. (Sibylla) Bantema EMFC RC

Dr. M.R. (Martijn) Hoogeweegen

Audit Comité

Drs. A.A. (Lex) Geerdes

Prof. dr. M.M. (Marcel) Levi MD

Drs. S.A. (Sibylla) Bantema EMFC RC

Dr. M.R. (Martijn) Hoogeweegen

Directie en management

Drs. G.Th. (Gilbert) Pluym AAG, algemeen directeur

Drs. S.N. (Seada) van den Herik, directeur

Drs. H.J.M. (Henk-Jan) Osse RA, operationeel manager

Geneeskundig adviseurs

Drs. ir. H.C. (Hans) Ablj, internist

Drs. A. (André) Gaasbeek, internist

Drs. G. (Gijs) Willemsen, internist

Accountant

KPMG Accountants N.V.

— een unieke herverzekeraar

De Hoop is een herverzekeraar gespecialiseerd in het (her)verzekeren van medisch verhoogde risico's. De Hoop doet dit vanuit haar missie om kwetsbare mensen toegang te geven tot een levensverzekering en daarmee te helpen hun dromen te realiseren. Dit doen we al bijna 120 jaar.

De Hoop werkt hiertoe samen met reguliere verzekeraars in binnen- en buitenland. Met onze herverzekeringsmogelijkheden kunnen verzekeraars bijna al hun klanten accepteren.

De Hoop is specialist - specialist in het inschatten van medisch verhoogde levenrisico's en de verzekeraarbaarheid daarvan. Wij behandelen iedere klant individueel om zo een persoonlijk en eerlijk verzekeringsaanbod te kunnen doen. We streven ernaar iedereen een passend aanbod te kunnen doen waarbij we rekening houden met de actuele medische ontwikkelingen en onze tarieven daarop aanpassen. Daar mogen we op worden aangesproken.

De Hoop richt zich op de individuele levensverzekeringsmarkt en dan vooral op het segment van overlijdensrisicoverzekeringen. We doen dat in Nederland, België, Duitsland, Verenigd Koninkrijk en Ierland en op de eilanden Curaçao, Aruba en Sint-Maarten. We werken actief aan het verder uitbreiden van onze diensten in deze en in andere Europese landen.

In dit jaarverslag presenteren wij de financiële positie en resultaten van De Hoop over boekjaar 2023. Wij bedanken klanten, medewerkers, aandeelhouders en leveranciers voor het vertrouwen dat u in ons stelt; dit sterkt ons in het streven om ook in de toekomst verzekeraarbaarheid van kwetsbare groepen mogelijk én betaalbaar te blijven maken!

INHOUD

PERSONALIA	2
INHOUD	5
KERNCIJFERS	6
BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN	8
VERSLAG VAN DE DIRECTIE	10
INLEIDING	10
KERNGEGEVENS	12
CORPORATE GOVERNANCE	16
VOORUITZICHTEN 2024	17
TOT SLOT	17
JAARREKENING	18
BALANS	18
WINST- EN VERLIESREKENING	20
KASSTROOMOVERZICHT	21
GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING, RESULTAATBEPALING EN PRESENTATIE	22
TOELICHTING OP DE BALANS	26
TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING	32
GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	36
RISICOPARAGRAAF	37
OVERIGE GEGEVENS	42
STATUTAIRE REGELING OMTRENT BESTEMMING VAN DE WINST	42
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	44

KERNCIJFERS

(bedragen x € 1.000)

	2023	2022	2021	2020	2019
Bruto premies periodiek	6.204	6.135	5.970	5.267	5.231
Bruto premies ineens	14	23	31	65	33
Bruto premies totaal	6.218	6.158	6.001	5.332	5.264
Bruto kapitaalproductie	139.623	190.834	242.558	175.212	110.111
Netto kapitaalproductie	54.185	105.431	154.019	99.266	40.750
Bruto verzekerd bedrag	1.169.752	1.115.567	1.010.136	856.177	756.911
Technische voorziening eigen rekening	22.680	23.788	24.711	32.226	28.287
Beleggingen balanswaarde ultimo	86.651	82.142	90.896	86.897	90.479
Solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR)	24.794	21.157	31.002	24.033	24.838
Beschikbaar eigen vermogen (EOF)	64.154	62.213	66.658	53.590	59.986
Solvabiliteitsratio	259%	294%	215%	223%	242%
Balanstotaal	93.210	90.516	101.247	97.435	101.156
Bruto premieomzet	6.218	6.158	6.001	5.332	5.264
Opbrengst uit beleggingen	2.905	6.791	5.282	4.252	3.904
Totale omzet	9.123	12.949	11.283	9.584	9.168
Acquisitiekosten	560	478	462	408	428
Beheers- en personeelskosten	2.422	2.159	1.791	1.953	1.983
Provisie van herverzekeraars	-225	-189	-148	-23	-26
Bedrijfskosten totaal	2.757	2.448	2.105	2.338	2.385
Bruto uitkeringen	4.202	4.291	11.083	4.983	3.960
Winst bestemd voor cedenten	-	-	-	550	677
Resultaat technische rekening	570	861	6.895	-4.622	-239
Netto resultaat	2.554	3.049	9.163	-2.889	2.695
Dividend	2.400	2.400	2.400	-	2.400
Uitkering t.l.v. Overige reserve	-	-	-	2.400	-

Alle bedragen in dit verslag zijn veelvoud van € 1.000, tenzij expliciet anders vermeld.

“Als ondernemer ben ik altijd met mijn bedrijf bezig. Ik wil geen zorgen hebben over financiële zaken, en ik wil het ook voor mijn nabestaanden gewoon goed geregeld hebben, mocht ik onverhoopt overlijden. Ik heb daarom een overlijdensrisicoverzekering afgesloten.”

BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Algemeen

In 2023 stond de implementatie van de langetermijngroeistrategie centraal. Met de aankondiging van De Hoop Maatwerkroute in Nederland en de nieuwe cedenten in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk zijn hierin belangrijke stappen gezet.

Jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt door de Directie, voorgelegd aan de Raad van Commissarissen (RvC) ter goedkeuring en gecontroleerd en van een goedkeurende verklaring voorzien door KPMG Accountants N.V.

Wij bespraken de jaarrekening met de Directie in aanwezigheid van de accountant en stellen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor deze vast te stellen. Wij kunnen ons verenigen met het voorstel van de Directie € 2,4 miljoen uit te keren als dividend en het resterende bedrag van € 154.000 toe te voegen aan de Overige Reserve.

Tevens stellen wij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor de Directie voor wat haar beheer betreft en de Raad van Commissarissen voor wat zijn toezicht betreft te dechargeren.

Samenstelling

De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op en advies te geven over het door de Directie gevoerde beleid en daarnaast toezicht te houden op de strategie van De Hoop en de algemene gang van zaken.

De Hoop is als organisatie van openbaar belang (OOB) volgens het Besluit instelling auditcommissie (BIAC) verplicht om een auditcommissie te hebben. De Hoop heeft er voor gekozen om de voltallige Raad van Commissarissen als auditcommissie aan te wijzen en in de RvC de taken van de auditcommissie uit te voeren.

De Hoop heeft vier commissarissen, ieder met een specifieke expertise en achtergrond. Nieuwe commissarissen worden geselecteerd en voor benoeming voorgedragen op basis van een door de Raad van Commissarissen goedgekeurd profiel.

Alle commissarissen hebben de eed of belofte financiële sector afgelegd zoals is voorgeschreven in de wettelijke Regeling eed of belofte financiële sector 2015. Hiervan zijn schriftelijke verklaringen opgemaakt.

Zoals vermeld in het jaarverslag 2022 was lid van de RvC Erik Muetstege in 2023 niet herbenoembaar. In de Algemene Vergadering van 30 maart 2023 is als zijn opvolger benoemd dr. M.R. (Martijn) Hoogeweegen. De heer Hoogeweegen heeft een uitgebreid inwerkprogramma gevolgd bij De Hoop.

Vergaderingen

De Raad van Commissarissen heeft in het verslagjaar vier keer formeel vergaderd. De commissarissen waren bij alle vergaderingen aanwezig. Twee keer was de externe accountant aanwezig, eenmaal in combinatie met de actuaris die de Actuariële functie uitvoert.

In aanwezigheid van de Directie is in het verslagjaar onder meer gesproken over de algemene, commerciële en financiële gang van zaken, de implementatie van de lange termijnstrategie, de beleggingen, de resultaten en de jaarrekening 2022, de marktontwikkelingen, de maatschappelijke functie van De Hoop en het beloningsbeleid en de uitvoering daarvan.

Ook zijn de rapportages van de actuariële functie, riskmanagement, interne audit en compliance besproken in aanwezigheid van de desbetreffende sleutelfunctionarissen.

Er is gesproken over de Own Risk and Solvency Assessment 2023 (ORSA).

Ook heeft een periodieke evaluatie plaatsgevonden van een aantal beleidsstukken. De op onderdelen herziene beleidsstukken hebben waar nodig de goedkeuring van de Raad van Commissarissen gekregen.

De opdrachtbevestiging accountantscontrole 2023, het controleplan en de rapportage van de externe accountant alsmede de rapportage van de Actuariële functie, zijn in hun aanwezigheid besproken.

In 2023 heeft de Raad van Commissarissen tevens aandacht besteed aan twee bijzondere onderwerpen, de selectie van een nieuwe externe accountant en de overdracht van de bij Onderlinge 's-Gravenhage geadmistreerde pensioenpolissen aan Zwitserleven.

In verband met het bereiken van de maximale termijn is 2023 het laatste jaar dat de jaarrekeningcontrole uitgevoerd is door KPMG Accountants N.V. Na een uitvoerig selectietraject heeft de Raad van Commissarissen in 2023 aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voorgesteld om Deloitte Accountants B.V. aan te stellen voor de jaarrekeningcontrole van 2024 tot en met 2026.

Onderlinge 's-Gravenhage heeft in 2023 haar volledige tweede pijler pensioenportefeuille, waaronder de pensioenpolissen van (ex-) medewerkers van De Hoop, overgedragen aan Zwitserleven. Raad van Commissarissen en Directie van De Hoop hebben dit proces gevolgd en de uitwerking hiervan voor Directie en medewerkers beoordeeld.

De Raad van Commissarissen heeft ook buiten aanwezigheid van de Directie meermalen overleg gehad. Verder heeft de Raad van Commissarissen buiten aanwezigheid van de Directie gesproken met de externe accountant.

Tevens heeft een afvaardiging van de Raad van Commissarissen buiten aanwezigheid van de Directie overleg gehad met de sleutelfunctionarissen.

In 2023 heeft de Raad van Commissarissen wederom haar eigen functioneren geëvalueerd. De Directie van De Hoop heeft ook input geleverd in dit proces. De resultaten van deze zelfevaluatie zijn besproken binnen de Raad en er zijn conclusies aan aanbevelingen geformuleerd.

Alle commissarissen volgen in 2023/2024 het permanente educatie programma dat wordt verzorgd door Universiteit Nyenrode in samenwerking met het Verbond van Verzekeraars.

Tot slot

De Raad van Commissarissen spreekt haar dank uit jegens de medewerkers en de Directie van De Hoop voor hun inzet en voor de behaalde resultaten in het afgelopen jaar.

Den Haag, 4 april 2024

Commissarissen

Lex Geerdes, voorzitter
Marcel Levi, vicevoorzitter
Sibylla Bantema
Martijn Hoogeweegen

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

In 2023 hebben wij de eerste stappen gezet om meer mensen met een verhoogd medisch overlijdensrisico zekerheid te kunnen bieden. In Nederland lanceerden we De Hoop Maatwerkroute. Verzekeraars kunnen mensen die zij om medische redenen afwijzen attent maken op deze nieuwe maatwerkroute. Achmea, Allianz, a.s.r., De Goudse Verzekeringen, Nationale Nederlanden en Scildon hebben zich al aangesloten bij dit initiatief. In Duitsland en het Verenigd Koninkrijk hebben wij nieuwe distributiepartners en verzekeraars gevonden om onze missie ook in die landen uit te kunnen voeren. Het is hartverwarmend om te merken dat diverse marktpartijen onze initiatieven om nog meer mensen te bereiken, ondersteunen en mede vorm willen geven.

Gilbert Plum

INLEIDING

In 2023 bleef de politieke en economische omgeving onrustig. Wereldwijd, in Europa maar ook dichterbij huis in Nederland. De maatschappelijke ontevredenheid hierover hield aan. Economisch hielden inflatie en rentestijgingen nog lange tijd aan. Op basis van optimisme op de beurs over toekomstige economische ontwikkelingen liepen aandelenkoersen wel op. In deze omstandigheden was het fijn om als collega's bij De Hoop gezamenlijk met bestaande en nieuwe samenwerkingspartners invulling te kunnen geven aan onze missie.

De organisatie heeft 9 medewerkers (6,6 FTE) in dienst per 31 december 2023 (2022: 8; 6,3 FTE). Naast deze kleine kernorganisatie zijn er drie gespecialiseerde medische adviseurs waarmee we maatwerk voor overlijdensrisicoverzekeringen kunnen bieden. Daarnaast werken er via allerhande dienstverlening nog ca. twintig personen voor De Hoop, met name vanuit Onderlinge 's-Gravenhage, waarmee we gezamenlijk onze missie inhoud geven.

Statutair is vastgelegd dat de aandelen van de vennootschap in handen zijn van Nederlandse levensverzekeraars. De aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. Er zijn drie aandeelhouders, namelijk Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V., AEGON Levensverzekering N.V. (sinds medio 2023 onderdeel van ASR Nederland N.V.) en Onderlinge Levensverzekering-Maatschappij „'s-Gravenhage" U.A.

Missie

De Hoop heeft als missie het bieden van financiële zekerheid aan personen met een verhoogd medisch overlijdensrisico. Al sinds de oprichting in 1905 benadrukt De Hoop de maatschappelijke verantwoordelijkheid van verzekeraars en maakt zij zich hard voor kwetsbare doelgroepen in de samenleving. De Hoop streeft na om vrijwel iedereen een overlijdensrisicoverzekering te kunnen aanbieden. De Hoop is gespecialiseerd in moeilijk verzekerbare medische overlijdensrisico's en biedt verzekeraars de mogelijkheid tot herverzekeren hiervan. Zo kan elke verzekeraar een sociaal en maatschappelijk verantwoord acceptatiebeleid voeren en kunnen ook mensen met een medische aandoening een goede levensverzekering afsluiten.

Kernactiviteit

De Hoop richt zich op de individuele levensverzekeringsmarkt en dan vooral op het segment van de overlijdensrisicoverzekeringen met een verhoogd medisch risico in Nederland, België, Duitsland, Verenigd Koninkrijk en Ierland, en op de eilanden Curaçao, Aruba en Sint-Maarten.

Ontwikkelingen in 2023

In commercieel opzicht waren er zoals verwacht door de economische ontwikkelingen in 2023 minder nieuwe aanvragen en polissen dan in 2022. De nieuwe samenwerkingen in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk gingen pas in het vierde kwartaal van 2023 van start, en droegen daardoor nog maar in beperkte mate bij aan de nieuwe productie in het afgelopen jaar.

Na een grondige analyse in 2021 over hoe wij onze missie beter zouden kunnen invullen was de conclusie dat in Nederland een andere inrichting wenselijk is en er in het buitenland een vergelijkbaar aanbod vaak ontbreekt. Op basis van deze analyse zijn wij in 2022 twee strategische projecten gestart.

In Nederland konden wij eind 2023 de lancering van De Hoop Maatwerkroute aankondigen. Hiermee willen wij mensen met een verhoogd medisch overlijdensrisico eerder en beter toegang geven tot de mogelijkheden die De Hoop kan bieden. Verzekeraars kunnen mensen met een (complexe) medische aandoening die zij geen aanbod doen, in de loop van 2024 gaan wijzen op De Hoop Maatwerkroute en daarmee een positieve bijdrage leveren aan de verzekeraarbaarheid van deze kwetsbare doelgroep. Achmea, Allianz, a.s.r., Nationale Nederlanden, De Goudse Verzekeringen en Scildon hebben zich al aangesloten bij dit initiatief.

Qua mogelijke uitbreidingen in het buitenland hebben wij ervoor gekozen om allereerst in Duitsland mogelijkheden te onderzoeken om met geïnteresseerde marktpartijen tot een aanbod voor mensen met een verhoogd overlijdensrisico te komen. Vanaf het vierde kwartaal van 2023 bieden distributeur Check24 en verzekeraar Squarelife die mogelijkheid. Klanten in Duitsland hebben hier enthousiast op gereageerd.

In het Verenigd Koninkrijk werkt De Hoop sinds halverwege 2020 samen met de gespecialiseerde verzekeringsbroker Pulse Insurance. De voor Pulse optredende Europese verzekeraar had echter besloten om na de Brexit geen permanente licentie aan te vragen voor het Verenigd Koninkrijk en nam sinds eind 2022 geen nieuwe polissen meer aan. Samen met Pulse Insurance hebben we in 2023 een nieuwe verzekeraar gevonden, 1Edge Insurance op Guernsey, om onze samenwerking voort te zetten.

Voor onze activiteiten in het buitenland hanteren we de handelsnaam DH Reinsurance. Onder deze naam is onze website ook in het Duits en Engels beschikbaar (www.dhreinsurance.com).

De Hoop staat midden in de samenleving. We zijn continu in gesprek met diverse partijen om onze missie onder de aandacht te brengen en daarmee de verzekeraarbaarheid in Nederland en daarbuiten verder vorm te geven.

Enige jaren geleden hebben wij het De Hoop Leven Fonds opgericht om onderzoeken te financieren die onze doelgroep ten goede komen en de verzekeraarbaarheid vergroten. Ook hiermee leveren we een concrete bijdrage aan de toegang tot essentiële verzekeringen.

In 2023 speelden nog twee bijzondere onderwerpen, de selectie van een nieuwe externe accountant en de overdracht van de bij Onderlinge 's-Gravenhage geadmistrateerde pensioenpolissen aan Zwitserleven.

In verband met het bereiken van de maximale termijn is 2023 het laatste jaar dat de jaarrekeningcontrole uitgevoerd wordt door KPMG Accountants N.V. Na een uitvoerig selectietraject heeft de Raad van Commissarissen in 2023 aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voorgesteld om Deloitte Accountants B.V. aan te stellen voor de jaarrekeningcontrole van 2024 tot en met 2026.

Onderlinge 's-Gravenhage heeft in 2023 haar volledige tweede pijler pensioenportefeuille, waaronder de pensioenpolissen van (ex-) medewerkers van De Hoop, overgedragen aan Zwitserleven. Raad van Commissarissen en Directie van De Hoop hebben dit proces gevolgd en de uitwerking hiervan voor medewerkers beoordeeld.

Resultaten 2023

De eerder genoemde economische ontwikkelingen zorgden voor een lager aantal nieuwe verzekeringen in 2023 (742 t.o.v. 969), een daling van 23%. De kapitaalproductie nam met 27% af van 190.834 tot 139.623. Het aantal aanvragen nam in 2023 af met 13%.

De Hoop heeft in 2023 een winst na belastingen gerealiseerd van 2.554 (2022: 3.049 winst). De daling werd m.n. veroorzaakt door lagere (directe) beleggingsopbrengsten en hogere kosten gerelateerd aan de implementatie van de groeistrategie. Er wordt voorgesteld om een dividend aan de aandeelhouders uit te keren van 2.400.

Het aanwezige eigen vermogen onder Solvency II (EOF) bedraagt 64.154 (2022: 62.213). De toename met 1.941 wordt voornamelijk veroorzaakt door de waardestijging van de aandelen. Het vereiste kapitaal onder Solvency II (SCR) stijgt ook, van 21.157 naar 24.794. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de toename van het marktrisico met 22%, eveneens als gevolg van de waardestijging van de aandelen. De solvabiliteitsratio ultimo 2023 bedraagt 259% (2022: 294%) en ligt hiermee ruim boven de interne norm van 200%.

KERNGEGEVENS

Onderstaande kerngegevens geven een overzicht van de behaalde resultaten over de afgelopen periode en de financiële positie.

Premie vóór aftrek herverzekering

Het premie-inkomen vóór aftrek herverzekering steeg met 1,0% (2022: 2,6%) tot 6.218 (2022: 6.158).

Premie-inkomen voor aftrek herverzekering		
	2023	2022
Periodieke premies	6.204	6.135
Koopsom	14	23
Totaal	6.218	6.158

De premiestand steeg met 0,3% tot 6.408 (2022: 6.391).

Verzekerd bedrag

De verzekeringsportefeuille is, gemeten in verzekerd bedrag, minder sterk gestegen dan in 2022 (4,9% t.o.v. 10,4%). De nieuwe productie daalde ten opzichte van 2022 met 26,8%. Het verval nam ook af, ten opzichte van 2022 met 2,8%. Over een periode van vijf jaar is de verzekeringsportefeuille autonoom gegroeid van 716.161 tot 1.169.752. Dat is een toename van 63% in vijf jaar tijd.

Stand van de verzekeringsportefeuille		
	2023	2022
Stand verzekerd bedrag op 1 januari	1.115.567	1.010.136
Productie	139.623	190.834
Verval	-84.506	-86.943
Valutaverschil	-932	1.540
Stand verzekerd bedrag op 31 december	1.169.752	1.115.567

Beleggingen

De beleggingen (exclusief depot, inclusief liquide middelen) bedroegen 88.510 (2022: 85.678).

De balanswaarde van de aandelen steeg in 2023 naar 46.321 (2022: 42.045) door de veranderde economische verwachtingen en bedrijfsresultaten. De beleggingsstrategie van De Hoop richt zich op waarde aandelen met een verwacht hoog dividend en een hoge ESG-score. De balanswaarde van het AeAM Dutch Mortgage Fund 2 is per 31-12-2023 licht gestegen naar 10.256 (2022: 10.223).

In 2021 is een commitment van 5.000 aangegaan voor Aegon SME, waarin ultimo 2023 3.010 daadwerkelijk aangekocht is.

De balanswaarde van de liquide middelen per 31-12-2023 bedroeg 1.859 (2022: 3.536).

Beleggingen

	2023	2022
Balanswaarde op 31 december van de beleggingen en liquide middelen	88.510	85.678
De opbrengst van deze activa bedraagt	2.751	3.018
Direct rendement op aandelen	3,48%	3,45%
Direct rendement op vastrentende waarden	2,80%	3,64%
Direct rendement op liquide middelen	0,16%	-0,46%

Uitkeringen

De uitkeringen vóór aftrek herverzekering daalden met 2,1% en worden hierna gespecificeerd.

Uitkeringen voor aftrek herverzekering		
	2023	2022
Uitkeringen bij overlijden	2.415	2.575
Uitkeringen bij expiratie	680	725
Uitkeringen van renten	176	226
Afkopen	931	764
Totaal	4.202	4.291

Resultaat technische rekening

Het resultaat technische rekening is met 291 gedaald ten opzichte van 2022.

Het negatieve resultaat op kosten nam toe door de stijging van de bedrijfskosten.

Resultaat technische rekening		
	2023	2022
Resultaat op interest	-103	-60
Resultaat op kosten	-1.728	-1.387
Resultaat op sterfte en bijverzekeringen	2.068	1.872
Resultaat op mutaties	309	363
Subtotaal resultaat op grondslagen	546	788
Mutatie overige technische voorziening	-	-
Overige technische baten en lasten	24	73
Discretionaire winstdeling	-	-
Totaal	570	861

Rust in mijn hoofd

“Ik wilde mijn zaken gewoon goed geregeld hebben, een overlijdensrisicoverzekering is dan één van de manieren om dat te bereiken. Nadat mijn aanvraag voor deze verzekering eerst werd afgewezen, heb ik De Hoop gevonden en alsnog de juiste verzekering kunnen afsluiten. Prettig geregeld!”

Resultaat en Belasting

Resultaat en belasting	2023	2022
Resultaat vóór belasting	3.461	3.957
Belasting met betrekking tot het resultaat	-907	-908
Resultaat na belasting	2.554	3.049

Het effectieve belastingtarief in 2023 bedroeg 26,2% (2022: 22,9%) en was daarmee hoger dan het toepasselijk belastingtarief dat 25,8% bedraagt. Het hogere effectieve belastingpercentage wordt met name veroorzaakt door de mutatie latente belastingen op de aandelenportefeuille. Het resultaat na belasting is in 2023 met 495 gedaald ten opzichte van 2022.

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt voorgesteld om uit de winst over het boekjaar een dividenduitkering van 2.400 te doen en het resterende positieve resultaat toe te voegen aan de Overige reserve.

	2023	2022
Resultaat na belasting	2.554	3.049
Dividend	-2.400	-2.400
Storting in de overige reserve	154	649

Solvabiliteitspositie

Voor de vaststelling van de vereiste solvabiliteit hanteert De Hoop de standaardformule uit de Solvency II-richtlijn.

De Hoop heeft als interne norm een solvabiliteitsratio vastgesteld van 200%. Deze norm sluit aan bij een hoge kredietwaardigheid zoals dat is vastgelegd in artikel 199 van de gedelegeerde verordening EU 2015/35. Hierin is vastgelegd welke solvabiliteitsratio past bij de kredietwaardigheid van de onderneming. Bij kredietkwaliteitscategorie 1 beschikt de beoordeelde onderneming over een zeer sterk vermogen om haar financiële verplichtingen na te komen. De kans op wanbetaling bij 0,01% wordt gerelateerd aan een solvabiliteitsratio van 196%. De Hoop wenst de bijbehorende solvabiliteitsratio (afgerond 200%) na te streven. Ultimo 2023 wordt deze interne norm behaald.

Op basis van de standaardformule bedraagt de vereiste solvabiliteit 24.794 (2022: 21.157). De solvabiliteitsratio ultimo 2023 bedraagt 259% (2022: 294%). De solvabiliteitsratio is ten opzichte van ultimo 2022 gedaald bij een stijgend eigen vermogen (+ 1.941) en een stijgend vereist kapitaal (+ 3.637).

De solvabiliteitsratio is pas definitief na beoordeling door De Nederlandsche Bank van de bij haar in te dienen Solvency II-rapportage.

Bij de berekening van de solvabiliteitscijfers is geen gebruik gemaakt van een volatility adjustment op de rentecurve. Verder wordt geen rekening gehouden met het verliescompenserend vermogen van de uitgestelde belastinglatenties, de zogenoemde LAC DT.

In het volgende overzicht wordt de reconciliatie weergegeven tussen het eigen vermogen volgens de jaarrekening (Titel 9 Boek2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaglegging) en het eigen vermogen onder Solvency II.

Het vereiste kapitaal en de solvabiliteitsratio zijn ook vermeld.

	2023	2022
Eigen vermogen jaarrekening	64.301	61.455
Waarderingsverschillen activa	-210	-443
Waarderingsverschillen tussen technische balansvoorzieningen en best-estimate-voorziening	3.888	5.461
Waarderingsverschillen overige verplichtingen	-640	-761
Waarderingsverschillen inzake uitgestelde belastingen	-784	-1.098
Eigen vermogen voor dividenduitkering	66.554	64.613
Voorgesteld dividend	-2.400	-2.400
Beschikbaar eigen vermogen (EOF)	64.154	62.213
Solvency II	64.154	62.213
Solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR)	24.794	21.157
Solvabiliteitsratio	259%	294%

Toelichting op bovenstaand overzicht

In de jaarrekening worden de aandelen tegen actuele waarde en de obligaties tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd. In de Solvency II-balans worden alle beleggingen gewaardeerd tegen de actuele waarde. Tussen de balansvoorziening plus de overige technische voorziening en de best-estimatevoorziening zitten de volgende verschillen. De balansvoorziening is gebaseerd op netto (tarief)grondslagen verdisconteerd op een vaste rekenrente; de overige technische voorziening ontstaat door de balansvoorziening te toetsen op toereikendheid. Als er een tekort is dan wordt er een overige technische voorziening gevormd. De best-estimatevoorziening is vastgesteld op basis van beste schattingen (voor sterfte, kosten en onnatuurlijk verval), verhoogd met een risicomarge.

Voor de discontering van de kasstromen wordt de gepubliceerde rentecurve zonder volatility adjustment van EIOPA per ultimo 2023 gebruikt. Het verschil in de belastinglatentie tussen de jaarrekening en de Solvency II-balans wordt verklaard door andere waarderingsgrondslagen.

Voornaamste risico's en onzekerheden

Het Covid-19 virus is er in 2023 nog steeds, maar de samenleving heeft zich hierop ingesteld. Het is nog te vroeg om de langetermijneffecten op sterfte in te schatten, zeker voor de doelgroep van De Hoop. Wij hebben tot nu toe nog geen extra sterfte waargenomen bij onze verzekerden. Het is te verwachten dat er vaker pandemieën van een vergelijkbare omvang zullen voor komen. Wij zullen hier in onze risicoscenario's rekening mee moeten houden.

Wereldwijd, in Europa maar ook dichterbij huis in Nederland is er politieke onrust en maatschappelijke ontevredenheid. Hogere inflatie en rentes dan in het verleden versterken de economische onzekerheid. Dit heeft in 2023 tot lagere productievolumes geleid. Daarnaast heeft

langdurige hoge inflatie een stijgend effect op de kosten van De Hoop, die niet of nauwelijks doorberekend kan worden.

Klimaatrisico's zullen op langere termijn waarschijnlijk een grotere rol gaan spelen in de samenleving. Het is zaak de ontwikkelingen en de maatregelen van overheden om klimaatrisico's te beperken goed te monitoren. Vooral nog schatten we dat de impact op De Hoop beperkt zal zijn.

Wereldwijde geopolitieke onzekerheid

De geopolitieke onzekerheid blijft in 2023 hoog, onder meer door de oorlog in Oekraïne en de strijd tussen Hamas en Israël. Naast de menselijke drama's die zich daar afspelen heeft dit impact op de economische omstandigheden. Daarnaast is er een toename van strategische competitie om economische en politieke invloed tussen China, de VS en de EU. Tenslotte is er binnen de EU op veel terreinen onderlinge verdeeldheid over te nemen maatregelen, wat de slagvaardigheid van de EU belemmert. De Hoop ondervindt hier alleen indirecte effecten van, door wijzigende economische omstandigheden in de landen waarin wij opereren.

Gevolgen voor De Hoop

De Hoop kwalificeert zich als aanbieder van medisch verhoogde overlijdensrisico's als monoliner in een marktsegment dat al een aantal jaar onder druk staat. Daarnaast is het businessmodel kwetsbaar door de marktbenadering vanuit de facultatieve herverzekeringpositie waardoor de onderneming afhankelijk is van de strategische keuzes van de primaire verzekeraar. Door terugtrekkende cedenten kan de continuïteit van de onderneming in gevaar komen. De voornoemde strategische initiatieven beogen mede De Hoop hiervoor minder kwetsbaar maken.

Ook andere factoren spelen een rol. Economisch verslechterende omstandigheden kunnen lagere inkomsten tot gevolg hebben. Verder kunnen door bijvoorbeeld ziekten of pandemieën de verzekerings-technische resultaten onder druk komen te staan. De Hoop voert jaarlijks een Own Risk and Solvency Assessment, hierna ORSA, uit waarin een aantal stressscenario's die betrekking hebben op genoemde dreigingen worden doorgerekend. In 2022 is ook een klimaatscenario toegevoegd, waarin de mogelijke effecten van het klimaatrisico worden doorgerekend en beoordeeld.

De ORSA van 2023 heeft laten zien dat er bij een aantal extreme stressscenario's voldoende maatregelen mogelijk zijn om verslechtering van de solvabiliteitsratio te ondervangen. De continuïteit van de onderneming komt daarbij niet in gevaar.

Gevoeligheidsanalyses

De solvabiliteit is zowel gevoelig voor volatiliteit op de financiële markten als voor sterke wijzigingen in de verzekeringsportefeuille die kunnen ontstaan als gevolg van een sterke afwijking op de aannames. Voor een kwantitatieve risicobeoordeling zijn scenario's opgesteld, die de solvabiliteit zowel positief als negatief kunnen beïnvloeden. In de ORSA worden diverse stressscenario's doorberekend die laten zien dat de solvabiliteitsratio ook onder extreme omstandigheden, zoals bij een sterk verhoogd overlijdensscenario en een zeer sterke daling van de financiële markten, ruim boven de vereiste solvabiliteit blijft.

In de Risicoparaagraaf wordt een stijging/daling van de interestcurve met 100 basispunten en een stijging/daling van de waarde van de aandelen met 25% weergegeven. Hierbij wordt de impact van deze scenario's op de solvabiliteit en op de solvabiliteitsratio weergegeven. In het algemeen geldt dat De Hoop gevoelig is voor het marktrisico, door de relatief hoge aandelenpositie in het bijzonder voor het aandelenrisico. De effecten van koerswijzigingen kunnen de aanwezige solvabiliteit zowel positief als negatief beïnvloeden. In alle gevallen blijft de solvabiliteitsratio boven de gestelde interne norm.

Code Duurzaam Beleggen

In het kader van maatschappelijk verantwoord beleggen houden wij in ons beleggingsbeleid rekening met ESG-criteria (milieuaspecten, sociale aspecten en goed ondernemingsbestuur) van de entiteiten waarin wij beleggen. Wij onderschrijven de Code Duurzaam Beleggen van het Verbond van Verzekeraars.

Duurzaam beleggen is een vast agendapunt van de Beleggingscommissie. De UN Principles for Responsible Investment en het United Nations Global Compact vormen richtlijnen voor het beleggingsbeleid. Zo geven wij de voorkeur aan bedrijven die binnen hun sector goed scoren op ESG-criteria en sluiten wij bedrijven uit die de UN Principles for Responsible Investment ernstig schenden. Daarnaast beleggen wij niet in bedrijven die betrokken zijn bij de handel in of productie van controversiële wapens. Bedrijven in de tabaksindustrie zijn ook uitgesloten.

CORPORATE GOVERNANCE

De Hoop is niet beursgenoteerd en daardoor niet verplicht om de Nederlandse Corporate Governance Code na te leven. Als 'organisatie van openbaar belang' wordt uiteraard wel aandacht gegeven aan de beginselen van deugdelijk ondernemingsbestuur en de relevantie van de principes en best practice-bepalingen van de Corporate Governance Code. Waar van belang worden elementen daarvan integraal of in aangepaste vorm toegepast.

Gedragscode Verzekeraars

De Hoop onderschrijft de kernwaarden die zijn vastgelegd in de Gedragscode Verzekeraars en leeft de bepalingen en gedragsregels van deze code na. De Raad van Commissarissen, Directie en het senior management hebben de eed of belofte financiële sector afgelegd.

Beloningsbeleid

Het beloningsbeleid van De Hoop is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen (RvC) en in lijn met de geldende wet- en regelgeving. Naast het beloningsbeleid is een bezoldigingsbeleid voor de bestuurders opgesteld. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders stelt dit bezoldigingsbeleid vast.

De beloningssystematiek komt overeen met de geldende wet- en regelgeving en de cao voor het verzekeringsbedrijf. Het beloningsbeleid is van toepassing op de hele organisatie, met uitzondering van de Directie, met een aantal verbijzonderde bepalingen voor collega's die het risicoprofiel van De Hoop kunnen beïnvloeden. De personen die het risicoprofiel kunnen beïnvloeden zijn de Directie, de Operationeel manager en de sleutelfuncties.

Aan de Directie wordt geen variabele beloning toegekend. Volgens het beloningsbeleid ontvangen overige medewerkers een beperkte variabele beloning, te weten een surplus en een jaarlijkse uitkering conform cao in de maand mei. Deze variabele beloningen zijn niet afhankelijk van bepaalde prestaties. Daarnaast wordt een winstdeling van 20% van een maandsalaris toegekend, ter discretie van de Directie. In uitzonderlijke gevallen is het mogelijk om achteraf een bescheiden variabele beloning voor een bijzondere individuele of groepsprestatie uit te keren. Binnen De Hoop zijn er geen medewerkers die een totale jaarlijkse beloning van € 1 miljoen of meer hebben ontvangen. Voor de RvC is een rapportage opgesteld over de uitvoering van het beloningsbeleid. De sleutelfunctionarissen rapporteren hierover afzonderlijk aan de RvC.

In het kader van deze rapportage worden tot een persoon herleidbare gegevens niet vermeld.

Risicobeheer

De Hoop opereert in een markt met een specifiek verzekeringstechnisch risicoprofiel. Naast het verzekeringstechnische risico spelen ook het marktrisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, commercieel risico,

operationeel risico en integriteitsrisico een rol. De bedrijfsvoering van De Hoop is erop gericht deze risico's te herkennen, te kwantificeren en te beheersen. De Directie besteedt, als onderdeel van het interne risicobeheer, ook aandacht aan (het voorkomen van) interne- en externe fraude en naleving van wet- en regelgeving.

Gedurende 2023 is er niets ter attentie van de Directie gekomen dat duidt op vermoedens van, of daadwerkelijke, fraude en/of overtredingen van wet- en regelgeving.

De Hoop toetst jaarlijks haar risicomanagementbeleid, rekening houdend met de relevante geldende wet- en regelgeving en de regelgeving op grond van Solvency II.

In de huidige tijd wordt het IT-risico steeds groter, waarbij vooral cyberrisk een steeds grotere dreiging wordt. De Hoop heeft IT uitbesteed aan de Onderlinge 's-Gravenhage waar ook de security officer werkzaam is. De infrastructuur van De Hoop is uitbesteed aan cloud services (Amazon Work Spaces), de kantoorautomatisering is uitbesteed aan Microsoft. Door het werken in de cloud is een fysieke uitwijklocatie niet langer noodzakelijk maar kunnen medewerkers in geval van calamiteiten elders werkzaam zijn. De Onderlinge 's-Gravenhage maar ook De Hoop heeft een beveiligingsbeleid, waarin beheersmaatregelen zijn vastgelegd met betrekking tot cybercrime, privacy en databeveiliging.

Om de uitvoer van het beleid vorm te geven, is een Risicomanagement-functie ingericht. De financiële risicomanagementfunctie is uitbesteed aan EY Actuarissen B.V. Ook de Actuariële functie is uitbesteed aan EY Actuarissen B.V. De operationele risicomanagementfunctie is uitbesteed aan Afier IT-Auditors B.V.

Deze functies hebben onder andere tot taak de geformuleerde risicocategorieën te monitoren. Risicobeheer is een continu proces, waarbinnen wijzigingen in en om de organisatie aanleiding kunnen geven om de geformuleerde risico's of beheersmaatregelen te wijzigen. Naast de risicomanagementfunctie zijn binnen de organisatie risico-eigenaren benoemd die jaarlijks rapporteren aan de Directie. In de Risicoparagraaf van de jaarrekening wordt een kwalitatieve en kwantitatieve toelichting gegeven.

VOORUITZICHTEN 2024

De ORV-productie van De Hoop is sterk gerelateerd aan de hypotheekmarkt. We verwachten dat, ondanks de economische onzekerheid, de hypotheekmarkt licht zal groeien doordat huizenprijzen weer stijgen en de rente niet verder oploopt. Met hieraan gerelateerd eenzelfde beweging voor de ORV-markt.

We verwachten een verdere groei in productie door de lancering van De Hoop Maatwerkroute in Nederland en door de nieuwe samenwerkingen in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.

In het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen hebben we ons tot nu toe met name gericht op de beleggingen die we wel of niet willen hebben. In 2024 willen we ons ook op de bredere ESG-scope gaan richten.

TOT SLOT

Wij zijn dankbaar voor het langjarige vertrouwen van onze cedenten en andere samenwerkingspartners. Wij zijn verheugd over de samenwerkingen met nieuwe partijen om gezamenlijk de verzekeraarbaarheid te vergroten. Dit is mede gebaseerd op de grote inzet en betrokkenheid van onze medewerkers en medische adviseurs. Samen met alle betrokken partijen kijken we er naar uit om in 2024 in het kader van onze missie onze kwetsbare doelgroep nog beter te bedienen.

Den Haag, 4 april 2024

De Directie

Gilbert Pluym

Seada van den Herik

JAARREKENING

BALANS

Vóór winstverdeling

(bedragen per 31 december van het desbetreffende jaar x € 1.000)

ACTIVA

	2023	2022
1 Beleggingen		
1.1 Overige financiële beleggingen		
1.1.1 Aandelen	46.321	42.045
AeAM Dutch Mortgage Fund 2	10.256	10.223
SME fonds	3.124	1.495
Polestar fonds	-	-
	<hr/>	<hr/>
	59.702	53.763
1.1.2 Obligaties en andere vastrentende waardepapieren	26.949	28.379
	<hr/>	<hr/>
	86.651	82.142
2 Depots bij cedenten	2.404	2.504
3 Vorderingen		
3.1 Overige vorderingen	685	465
3.2 Vorderingen uit herverzekering	1.203	1.128
	<hr/>	<hr/>
	1.887	1.592
4 Overige activa		
4.1 Liquide middelen	1.859	3.536
5 Overlopende activa	409	742
	<hr/>	<hr/>
	93.210	90.516
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

PASSIVA

2023

2022

6 Eigen vermogen

6.1	Geplaatst en gestort kapitaal	405	405
6.2	Herwaarderingsreserve	14.430	11.738
6.3	Overige reserve	46.912	46.263
6.4	Onverdeelde winst	2.554	3.049
		<hr/>	<hr/>
		64.301	61.455

7 Technische voorzieningen voor levensherv verzekeringen

Bruto	23.157	24.348
Herv verzekering	-477	-559
	<hr/>	<hr/>
	22.680	23.788

8 Voorzieningen

8.1	Belastingen	5.228	4.312
8.2	Overige voorzieningen	24	29
		<hr/>	<hr/>
		5.252	4.341

9 Schulden

Schulden uit herv verzekering	292	272
Overige schulden	615	565
	<hr/>	<hr/>
	907	837

10 Overlopende passiva

	70	96
	<hr/>	<hr/>
	93.210	90.516
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

WINST- EN VERLIESREKENING

Vóór winstverdeling

(bedragen x € 1.000)

TECHNISCHE REKENING

	2023	2022
11 Verdiende premies eigen rekening		
Brutopremie	6.218	6.158
Uitgaande herverzekeringspremie	-634	-528
	<hr/>	<hr/>
	5.584	5.630
12 Opbrengsten uit beleggingen		
Overige beleggingen	2.833	3.103
Gerealiseerde winst op beleggingen	72	3.687
	<hr/>	<hr/>
	2.905	6.791
13 Niet-gerealiseerde winst op beleggingen	1.027	113
14 Overige technische baten eigen rekening	183	356
15 Uitkeringen eigen rekening		
Bruto	-4.202	-4.291
Aandeel herverzekeraars	229	154
	<hr/>	<hr/>
	-3.973	-4.136
16 Wijziging technische voorzieningen eigen rekening voor levensverzekering		
Bruto	1.191	811
Aandeel herverzekeraars	-83	111
	<hr/>	<hr/>
	1.108	922
17 Bedrijfskosten		
17.1 Acquisitiekosten	-560	-478
17.2 Beheers- en personeelskosten	-2.422	-2.159
17.3 Provisie en winstdeling ontvangen van herverzekeraars	225	189
	<hr/>	<hr/>
	-2.757	-2.448
18 Beleggingslasten		
18.1 Beheerskosten en rentelasten	-106	-86
18.2 Gerealiseerd verlies op beleggingen	-	-
	<hr/>	<hr/>
	-106	-86
19 Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen	-301	-2.986
20 Overige technische lasten eigen rekening	-208	-200
21 Aan niet-technische rekening toegerekende opbrengst uit beleggingen	-2.891	-3.096
	<hr/>	<hr/>
22 Resultaat technische rekening levensverzekering	570	861

NIET-TECHNISCHE REKENING

2023

2022

Resultaat technische rekening levensverzekering	570	861
Toegerekende opbrengst uit beleggingen overgeboekt van technische rekening	2.891	3.096
	<hr/>	<hr/>
Resultaat vóór belastingen	3.461	3.957
Belastingen	-907	-908
	<hr/>	<hr/>
23 Resultaat na belastingen	2.554	3.049
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

KASSTROOMOVERZICHT

(bedragen x € 1.000)

2023

2022

Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat na belasting	2.554	3.049
Mutatie voorzieningen eigen rekening	-1.108	-922
Mutatie voorzieningen	-890	16
Mutatie kortlopende schulden	71	-648
Mutatie vorderingen en overlopende activa	39	1.845
Mutatie waardeveranderingen beleggingen	-618	-427
Overige mutaties	890	-71
	<hr/>	<hr/>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	937	2.842
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Investerings- en aankopen in aandelen	-9.736	-6.582
Desinvesteringen, aflossingen en verkopen in aandelen	9.422	6.008
	<hr/>	<hr/>
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	-314	-574
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie depots bij cedenten	100	-50
Betaalde dividenden	-2.400	-2.400
	<hr/>	<hr/>
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-2.300	-2.451
	<hr/>	<hr/>
Mutatie liquide middelen	-1.677	-182
	<hr/>	<hr/>
Liquide middelen per 01/01	3.536	3.717
Mutatie	-1.677	-182
	<hr/>	<hr/>
Liquide middelen per 31/12	1.859	3.536
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING, RESULTAATBEPALING EN PRESENTATIE

ALGEMEEN

N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop”, gevestigd te Den Haag, Anna van Saksenlaan 10, is een naamloze vennootschap (KvK-nummer: 27000041). De voornaamste activiteit van De Hoop is het herverzekeren van verhoogde overlijdensrisico's met als achterliggend doel kwetsbare groepen toegang te verlenen tot de levensverzekeringsmarkt. De jaarrekening is vastgesteld op 4 april 2024 en betreft het boekjaar van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

Externe verslaggeving

Als grondslag voor externe verslaggeving worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ) toegepast. Voor zover geen waarderingsregel genoemd is, zijn de activa en passiva opgenomen voor de nominale bedragen. De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening moet De Hoop schattingen en veronderstellingen maken die van invloed zijn op de gerapporteerde posten in de balans en winst- en verliesrekening. Deze schattingen zijn naar beste weten van de Directie gemaakt, maar de daadwerkelijke uitkomsten kunnen uiteindelijk afwijken van die schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden periodiek maar minimaal een keer per jaar beoordeeld op basis van de ervaringscijfers. Indien nodig worden deze aangepast. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De belangrijkste schattingen en veronderstellingen hebben betrekking op:

- de technische voorziening verzekeringsverplichtingen;
- de toereikendheidstoets en de daarmee mogelijk samenhangende overige technische voorzieningen;
- Solvency II (zie ook Solvency II grondslagen).

Bedrijfsindeling

Er is alleen een vestiging in Nederland, waarin herverzekeringen afkomstig uit het individuele of collectieve bedrijf op individuele basis worden behandeld. In de jaarrekening wordt daarom geen onderscheid gemaakt tussen vestigingslanden of tussen individuele en collectieve verzekeringen.

Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van De Hoop. Bedragen in vreemde valuta worden omgerekend naar de koers ultimo boekjaar.

Er ontstaan resultaten door verschillen met de koers ultimo vorig boekjaar of met de koers waartegen is afgerekend. Winsten en verliezen uit hoofde van verzekeringstechnische waarderingsverschillen zijn opgenomen onder “Overige technische baten en lasten”. Resultaten uit hoofde van valutawaarderingsverschillen van beleggingen zijn opgenomen onder “Niet gerealiseerde winst of verlies op beleggingen”.

Overzicht van de gebruikte valutakoersen ultimo kalenderjaar (waarde euro uitgedrukt in valuta)

	2023	2022
Britse pond	0,8692	0,8855
Japanse yen	156,64	140,74
Nederlands Antilliaanse gulden/ Arubaanse florin	1,9662	1,8977
Amerikaanse dollar	1,1052	1,0667
Zweedse kroon	11,1003	11,1335
Zwitserse frank	0,9273	0,9832

Aandelen

De grondslag voor de waardering van aandelen is de actuele waarde. De actuele waarde wordt voor onderstaande categorieën als volgt bepaald:

- Beursgenoteerde beleggingen (aandelen en obligaties) op basis van de beurskoers;
- Waarborgfonds Onderlinge Levensverzekering-Maatschappij „s- Gravenhage” U.A. op basis van de aanschafwaarde;
- Het hypotheekfonds en de leningenfondsen gebaseerd op de door de fondsen opgegeven marktwaarde.

De waarderingsverschillen ten gevolge van herwaardering zijn verwerkt in de herwaarderingsreserve, rekening houdend met de voorziening voor latente belastingen. Waardemutaties bij verkoop en waardedaling beneden de laatst vastgestelde aankoopprijs worden verantwoord in de Winst- en Verliesrekening.

Obligaties

De obligaties zijn gewaardeerd op basis van de geamortiseerde kostprijs. Agio/disagio is opgenomen in de post Beleggingen. Het effectief rendement wordt bepaald op basis van de afschrijving van het agio/disagio.

Herwaarderingsreserve

Op de herwaarderingsreserve zijn de positieve waarderingsverschillen van tegen marktwaarde gewaardeerde beleggingen, verminderd met de daarop betrekking hebbende latente belastingverplichtingen, geboekt.

Overige reserve

In de Overige reserve is de onverdeelde winst van het vorige boekjaar en het uitgekeerde dividend over het voorgaande boekjaar verantwoord.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten), onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen indien sprake is van oninbaarheid.

Schulden en overige passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

TECHNISCHE VOORZIENING

Berekening

De berekening van de technische voorziening is gebaseerd op actuariële uitgangspunten. Bij de bepaling van de technische voorziening zijn aannames gehanteerd op het gebied van sterfte, medisch risico, arbeidsongeschiktheid en dergelijke. Deze aannames zijn gedaan op het moment van het afsluiten van de verzekering en zijn, behalve bij ingegane lijfrenten, van kracht voor de gehele duur daarvan.

Methode

Bij de berekening van de technische voorziening zijn de volgende methoden gebruikt:

Nettomethode

De voorziening wordt berekend volgens de nettomethode. Bij nog niet ingegane pensioenen wordt met 1% uitkeringskosten rekening gehouden.

Bij renteverzekeringen wordt rekening gehouden met de wijze van termijnbetaling en met de voorwaarden over aanvang of einde van de betaling na overlijden. Als regel wordt aangenomen dat uitkeringen van kapitaal bij overlijden in het midden van het verzekeringsjaar plaatsvinden. Voor een aantal oudere verzekeringen geldt de uitzondering dat gerekend wordt met uitkering op het einde van het verzekeringsjaar. Bij levenslange verzekeringen bij overlijden wordt in dat geval de voorziening verhoogd met 2% (exclusief de onverdiende premie).

Onverdiende premie en verschuldigde rente

De onverdiende premie is een evenredig deel van de bruto premie berekend over de termijn tussen de balansdatum en de eerstvolgende premievervaldatum in het nieuwe boekjaar. De verschuldigde rente is berekend over de termijn tussen de laatste vervaldag in het boekjaar en de balansdatum. De berekening van onverdiende premie en verschuldigde rente is in dagen nauwkeurig, waarbij de maand op dertig dagen wordt gesteld.

Ingegane lijfrenten

De technische voorziening van niet ingegane lijfrenten wordt berekend op basis van de grondslagtafels van de tarieven inclusief de medische opslag. Bij ingang van lijfrenten vindt omrekening plaats naar GBM 1985-90 en GBV 1985-90 waarop zonder leeftijdsverschuiving de volgende correcties zijn toegepast:

- voor mannen een verlaging van de sterftetekans met 10% voor alle leeftijden;
- voor vrouwen een verlaging van de sterftetekans die lineair oploopt van 10% in 1990 tot 30% in 2010. Deze verlaging wordt bereikt door per groep van 10 geboortejaren een afzonderlijke gecorrigeerde sterftetafel toe te passen.

Verzekeringen op risicobasis

Bij risicoverzekeringen tegen eenjarige premie is de voorziening nihil. Wel wordt een onverdiende premie aangehouden ter grootte van de pro rata bruto premie.

Administratiekostenreserve

De voorziening is bestemd voor de toekomstige kosten voor premievrije verzekeringen en de toekomstige kosten na afloop van de premiebetaling voor verzekeringen waarvan de duur van de premiebetaling korter is dan de duur van de verzekering. De voorziening is gelijk aan 2% van de totale technische voorziening levensverzekering eigen rekening voor bijtelling van onverdiende premie en verschuldigde rente.

Rentestandkorting

Rentestandkortingen op koopsommen (en vervolgens op afkoopwaarden) worden met een actuariële methode berekend. De vermindering van de technische voorziening levensverzekering wegens rentestandkorting wordt conform de actuariële methode berekend als de contante waarde van de toekomstige overrente.

Interestgrondslagen

De interest is gerelateerd aan de voorziening exclusief administratiekostenreserve, onverdiende premie en verschuldigde rente. Het grootste deel van de voorziening kent een interestgrondslag van 3%; het overige gedeelte kent een grondslag van 0%, 2%, 2,5%, 3,5% of 4%.

Arbeidsongeschiktheid

Als de premie voor arbeidsongeschiktheid geen actuariële grondslag heeft, wordt de voorziening berekend door de netto premie voor dit risico te vermenigvuldigen met een factor. Bij vrijstelling van premiebetaling bij arbeidsongeschiktheid is de factor gelijk aan 5. Bij arbeidsongeschiktheidsrenten is de factor gelijk aan de verstreken duur in jaren, met een lineaire afbouw naar nihil in de laatste vijf jaar van de premiebetaling. De voorziening voor ingegane arbeidsongeschiktheid is gelijk aan de contante waarde van de vrijgestelde netto premies of van de uit te keren arbeidsongeschiktheidsrente.

Uitkering bij dood door ongeval

De voorziening voor dit risico is nihil.

Batepremies

Voor de hoofdverzekering wordt de nettomethode gebezigd voor de vaststelling van de technische voorziening levensverzekering. Bij aanvullende verzekeringen zonder actuariële grondslag wordt de premie voor 95% beschouwd als netto premie voor het betreffende risico.

Negatieve uitkomsten

In verband met het hanteren van de nettomethode komen negatieve uitkomsten voor de technische voorziening levensverzekering vrijwel niet voor. Een negatieve uitkomst wordt niet op nul gesteld.

Herverzekering

Voor uitgaande herverzekeringen wordt dezelfde methode gebruikt als voor de hoofdverzekeringen.

Best estimate-voorziening in kader van de toereikendheidstoets

Bij het uitvoeren van de toereikendheidstoets wordt onderzocht of de balanswaarde van de technische voorzieningen (na aftrek van geactiveerde rentestandkorting en vóór herverzekering) ten minste gelijk is aan de best-estimatevoorziening, gecorrigeerd voor een eventuele accounting mismatch. De best-estimatevoorziening bestaat uit de contant gemaakte waarde van de verwachte kasstromen en is de som van:

- de contante waarde van de toekomstige jaarlijkse verwachte uitkeringen en de verwachte kosten voor de verzekeringen onder aftrek van de verwachte bruto premies, op basis van best-estimateveronderstellingen. De kasstromen worden contant gemaakt op de door EIOPA gepubliceerde rentecurve zonder volatility adjustment per de balansdatum;
- een adequate risicomarge;
- de waarde van eventuele embedded options en garanties (bij De Hoop niet van toepassing).

De best-estimatevoorziening wordt vervolgens gecorrigeerd voor eventuele accounting mismatches met tegenoverstaande activa. Dat wil zeggen dat rekening dient te worden gehouden met een eventueel verschil tussen boekwaarde en marktwaarde van beleggingen die zijn gealloceerd aan de verplichtingen. Indien de marktwaarde van de beleggingen hoger is dan de boekwaarde dan leidt dit tot een verlaging van de toetsvoorziening, en omgekeerd.

De op deze manier bepaalde toetsvoorziening wordt vergeleken met de balansvoorziening vóór herverzekering, waarbij de balansvoorziening minimaal gelijk moet zijn aan de toetsvoorziening.

Latente belastingen

De latente belastingen zijn gevormd op basis van de nominale waarde van de tijdelijke verschillen tussen de commerciële en de fiscale waardering van activa en passiva. Belastinglatenties worden berekend vanuit de fiscale consequenties van de afwikkeling van de in de balans opgenomen activa en passiva. Vanwege het langlopende karakter van deze belastinglatenties is rekening gehouden met het toekomstige nominale belastingpercentage van 25,8%.

Overige voorzieningen

Voorziening uitgestelde personeelsbeloningen

De voorziening betreft de voorziening jubileumuitkeringen uit hoofde van Richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Toerekening van interest aan technische rekening

De interestopbrengsten worden toegekend aan de technische rekening op basis van de verhouding tussen de standen ultimo van de balanswaarde van de technische voorzieningen (met uitzondering van de "Overige technische voorziening") en depots waarover interest moet

worden vergoed, en de balanswaarde van de vastrentende waarden. De uitkomst hiervan wordt verminderd met het pro rata gedeelte van de beleggingskosten.

Het totaal aan beleggingsopbrengsten verminderd met de toegerekende interest aan de technische rekening wordt toegerekend aan de niet-technische rekening.

Toerekening van kosten aan acquisitie en beleggingen

Afsluitprovisie, keuringskosten en honoraria medische adviseurs zijn acquisitiekosten.

Bankkosten in verband met beleggingen zijn beleggingskosten.

Een deel van de personeelskosten wordt op basis van een schatting van de bestede tijd toegerekend aan acquisitiekosten en beleggingskosten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

SOLVENCY II GRONDSLAGEN

Bij de bepaling van de Solvency II-ratio hanteert De Hoop de standaardformule. Net als bij de BW2-waardering en conform artikel 7 van de Gedelegeerde Verordening waardeert De Hoop haar activa en passiva hiervoor op basis van de aanname dat De Hoop haar bedrijf blijvend zal uitoefenen ('going concern-principe').

Marktwardewaardering

De uitgangspunten voor de waardering van activa en passiva zijn vastgelegd in artikel 75 van de Solvency II-richtlijn en zijn nader uitgewerkt in hoofdstuk 2 van de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Commissie van 10 oktober 2014 (artikelen 7 tot en met 16).

Gebruik van schattingen

Bij de bepaling van de solvabiliteitsratio moet De Hoop schattingen en veronderstellingen maken die van invloed zijn op het gerapporteerde percentage. Deze schattingen zijn naar beste weten van de Directie gemaakt, maar de daadwerkelijke uitkomsten kunnen uiteindelijk afwijken van die schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden periodiek maar minimaal een keer per jaar beoordeeld. Indien nodig worden deze aangepast. De belangrijkste schatting en veronderstellingen hebben betrekking op de technische voorziening.

Latente belastingen

De balanspost latente belastingen is gevormd op basis van tijdelijke verschillen tussen de statutaire en de fiscale waardering van activa en passiva en de verschillen tussen de statutaire balans en de Solvency II-balans, rekening houdend met de belastingpercentages die voor de BW2-waarderingen worden gehanteerd.

Aandelen

Beursgenoteerde beleggingen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde aan het einde van het boekjaar, zowel in de jaarrekening als in de Solvency II-balans.

Het Waarborgfonds Onderlinge Levensverzekering-Maatschappij „s- Gravenhage” U.A. is gewaardeerd op basis van de aanschafwaarde.

Beleggingsfondsen

Het hypotheekfonds is geclassificeerd als aandeel en wordt gewaardeerd op basis van de balanswaarde zoals vermeld in het beleggingsverslag van de fondsbeheerder.

De balanswaarde van de hypotheek wordt door de fondsbeheerder bepaald door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren, rekening houdend met vervroegde aflossingen van de hypotheekgever. Voorts wordt rekening gehouden met de beperking in de mogelijkheid om hypotheek in de markt te verkopen.

De leningfondsen zijn geclassificeerd als aandeel en worden gewaardeerd op basis van de balanswaarde zoals vermeld in de beleggingsverslagen van de fondsbeheerders. De balanswaardes van de leningen worden door de fondsbeheerder bepaald door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren.

Obligaties

Obligaties zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde. Deze is bepaald aan de hand van de beurskoersen per balansdatum.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Omdat de vorderingen een kortlopend karakter hebben, wordt deze benadering tevens als adequaat beoordeeld voor toepassing op de Solvency II-balans. De vorderingen uit herverzekering worden gewaardeerd op marktwaarde.

Technische voorzieningen

De technische voorziening wordt vastgesteld conform de richtlijnen van EIOPA. Conform artikel 77 van de Solvency II-richtlijn is de waarde van de technische voorziening gelijk aan de som van de verwachtingswaarde en de risicomarge. De verwachtingswaarde is de contante waarde van de toekomstige kasstromen op basis van best-estimateveronderstellingen plus de waardering van de voorziening toekomstige discretionaire uitkeringen. Contant maken geschiedt met gebruikmaking van de door EIOPA vastgestelde risicovrije rentetermijnstructuur (inclusief UFR en exclusief VA). Met betrekking tot de waardering van de toekomstige betalingsverplichtingen zijn

in de toereikendheidstoets in de statutaire jaarrekening andere waarderingsgrondslagen toegepast dan in de Solvency II-rapportage. In de statutaire jaarrekening worden de waarderingsverschillen van de beleggingen en de herverzekeringsverplichtingen verrekend. Bij de Solvency II-rapportage gebeurt dit niet, omdat de beleggingen al op marktwaarde worden gewaardeerd. Hierdoor is de toetsvoorziening in de statutaire jaarrekening lager dan de technische voorziening in de Solvency II-rapportage.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen bestaan uit een voorziening voor het huurcontract en een voorziening voor dotaties aan het De Hoop Leven fonds.

WINST- EN VERLIESREKENING

Algemeen

Baten en lasten worden zoveel mogelijk toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Premie

De premiebaten worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben. De onverdiende premie is onderdeel van de “Technische voorzieningen”.

Kosten

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering en worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

TOELICHTING OP DE BALANS

(bedragen per 31 december van genoemde jaar en x € 1.000)

1. Beleggingen

Het beleggingsfonds in hypotheek betreft het AeAM Dutch Mortgage Fund 2. Dit zijn indirecte beleggingen in hypotheek. Dit fonds heeft de structuur van een fonds voor gemene rekening met een open-end karakter, met dien verstande dat de mate waarin participanten uit kunnen treden, afhankelijk is van de beschikbare liquide middelen. Het SME Loan Programme – Compartment A1 en het Polestar Circular Debt Fund zijn beleggingsfondsen in bedrijfsleningen aan het MKB.

	2023	2022
1.1 Overige financiële beleggingen		
1.1.1 <i>Aandelen</i>		
Balanswaarde	46.321	42.045
Aankoopwaarde	29.159	29.123
<i>AeAM Dutch Mortgage Fund 2</i>		
Balanswaarde	10.256	10.223
Aankoopwaarde	12.000	12.000
<i>SME fonds</i>		
Balanswaarde	3.124	1.495
Aankoopwaarde	3.010	1.552
<i>Polestar fonds</i>		
Balanswaarde	-	-
Aankoopwaarde	142	-
Totaal aandelen balanswaarde	59.702	53.763
Totaal aandelen aankoopwaarde	44.169	42.675
1.1.2 <i>Obligaties</i>		
Balanswaarde	26.949	28.379
Beurswaarde	26.524	27.682

Aandelen belegd in	Balanswaarde	
	2023	2022
Beursgenoteerde aandelen mature markets OESO	45.241	41.107
Beursgenoteerde indirecte aandelen in vastgoed	971	830
Beleggingsfonds in hypotheek	10.256	10.233
Beleggingsfondsen in MKB leningen	3.124	1.495
Beleggingsfondsen in leningen aan kleine en middelgrote ondernemingen	-	-
Waarborgfonds Onderlinge 's-Gravenhage	109	109
Totaal	59.702	53.763

Aandelen verdeeld naar regio	Balanswaarde	
	2023	2022
Duitsland	4.694	3.886
Frankrijk	6.410	5.522
Nederland	18.759	17.219
Oostenrijk	908	741
Spanje	2.462	1.896
Italië	1.038	899
Totaal Eurogebied	34.271	30.163
Groot-Brittannië	5.204	4.778
Japan	925	866
Verenigde Staten	10.856	11.154
Zuid-Korea	1.322	1.010
Zweden	1.762	1.652
Zwitserland	5.362	4.140
Buiten Eurogebied	25.430	23.601
Totaal	59.702	53.763

Waardering beleggingen ¹⁾	Balanswaarde							
	2023				2022			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Beursgenoteerde aandelen	46.212	-	-	46.212	41.937	-	-	41.937
Beleggingsfonds in hypotheek	-	-	10.256	10.256	-	-	10.223	10.223
Beleggingsfondsen in MKB leningen	-	-	3.124	3.124	-	-	1.495	1.495
Waarborgfonds Onderlinge 's-Gravenhage	-	-	109	109	-	-	109	109
Subtotaal aandelen en fondsen	46.212	-	13.489	59.702	41.937	-	11.827	53.763
Obligaties	26.949	-	-	26.949	28.379	-	-	28.379
Totaal beleggingen	73.161	-	13.489	86.651	70.316	-	11.827	82.142

Categorie	Balanswaarde per 01/01	Aankopen en verstrekingen	Verkopen en aflossingen	Amortisatie	Herwaarderings via het vermogen	Herwaarderings via het resultaat	Balanswaarde per 31/12
Aandelen	42.045	36	-72	-	3.429	882	46.321
AeAM Dutch Mortgage Fund 2	10.223	-	-	-	33	-	10.256
Polestar fonds	-	142	-	-	-	-142	-
SME fonds	1.495	1.458	-	-	114	57	3.124
Obligaties	28.379	8.100	-9.350	-180	-	-	26.949
Totaal boekjaar	82.142	9.736	-9.422	-180	3.577	798	86.651
Totaal vorig boekjaar	90.896	6.582	-6.008	-388	-9.755	815	82.142

Obligaties verdeeld naar rating	Balanswaarde	
	2023	2022
Staat /overheid		
Rating		
AAA	18.323	19.641
AA	5.179	5.273
A	3.447	3.466
Totaal vastrentende waarden	26.949	28.379

Obligaties verdeeld naar Regio	Balanswaarde	
	2023	2022
Nederland	10.330	19.641
Frankrijk	5.179	5.273
Spanje	3.447	3.466
Europese Unie*	7.992	-
Totaal	26.949	28.379

*Europese Unie betreft door de EU zelfstandig uitgegeven obligaties.

2. Depots bij cedenten

Cedenten	2023	2022
Curaçao	1.217	1.354
België	897	895
Overige	290	255
Totaal	2.404	2.504

3. Vorderingen

3.1 Overige vorderingen

Overige vorderingen	2023	2022
<i>Vorderingen < 1 jaar</i>		
Vooruitbetaalde kosten	89	105
Vennootschapsbelasting	234	-
Subtotaal	323	105
<i>Vorderingen > 1 jaar</i>		
Actieve belastinglatentie per 1/1	360	350
Mutatie verslagjaar	2	10
Actieve belastinglatentie per einde jaar	362	360
Totaal	685	465

De actieve belastinglatentie is berekend op basis van 25,8%, zoals in het Belastingplan 2023 is aangegeven voor het fiscale jaar 2024.

3.2. Vorderingen uit herverzekeringen

Het saldo van de vorderingen uit herverzekeringen betreft het saldo van de rekeningen-courant op basis van de operationele activiteiten.

⁴⁾ Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.
Niveau 2: Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.
Niveau 3: De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin niet gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

4. Overige activa

4.1. Liquide middelen

Van het saldo liquide middelen is tot een bedrag van GBP 1.000 geblokkeerd in verband met een op ons verzoek door onze bank afgegeven kredietbrief aan een cedent.

5. Overlopende activa

Overlopende activa, looptijd < 1 jaar		
	2023	2022
Lopende interest	409	742
Totaal	409	742

6. Eigen vermogen

Verloopoverzicht van het eigen vermogen		
	2023	2022
6.1 Geplaatst en gestort aandelenkapitaal per 1/1	405	405
Mutatie	-	-
Geplaatst en gestort aandelenkapitaal per 31/12	405	405
6.2 Herwaarderingsreserve per 1/1	11.738	19.212
Mutatie uit hoofde van herwaardering	3.577	-9.755
Mutatie voorziening latente belastingen	-885	2.281
Herwaarderingsreserve per 31/12	14.430	11.738
6.3 Overige reserve per 1/1	46.263	39.500
Dividend vorig boekjaar	-2.400	-2.400
Onverdeelde winst vorig boekjaar	3.049	9.163
Overige reserves per 31/12	46.912	46.263
6.4 Onverdeelde winst per 1/1	3.049	9.163
Toevoeging overige reserve	-3.049	-9.163
Resultaat boekjaar	2.554	3.049
Onverdeelde winst per 31/12	2.554	3.049
Totaal	64.301	61.455

Voorstel tot bestemming van het resultaat:

Netto winst	2.554
Dividend	-2.400
Toevoeging aan Overige reserve	154

Aandelenkapitaal

	Maatschappelijk kapitaal	Aantal geplaatst	Aantal aandelen in eigen bezit	Geplaatst bedrag	Gestort bedrag
	x € 1.000			x € 1.000	
Aandelen De Hoop	450	900	100	405	405

Som van de herwaarderungen

	Som van herwaardering	Belasting latentie	Totaal herwaardering
Aandelen	19.396	-4.966	14.430
Totaal	19.396	-4.966	14.430

Het hypotheekfonds en de leningenfondsen worden fiscaal op dezelfde wijze gewaardeerd als onder Titel 9 BW 2. Hierdoor is het niet nodig een latente belastingvoorziening voor deze fondsen te vormen.

7. Technische voorzieningen voor levensherverzekeringen

Toereikendheidstoets

De toereikendheidstoets wordt uitgevoerd op basis van de Richtlijn voor de Jaarverslaglegging 605, artikel 534 tot en met 537. In de toereikendheidstoets wordt de balanswaarde van de voorziening voor verzekeringsverplichtingen (verminderd met de hiermee verband houdende geactiveerde acquisitiekosten, immateriële activa en vorderingen uit hoofde van latente winstdeling) vergeleken met de best-estimatevoorziening, de actuele schattingen van alle (verdisconteerde) contractuele kasstromen en met de hiermee verband houdende kasstromen zoals de claimbehandelingskosten, de kasstromen uit in contracten besloten opties en garanties met inachtneming van onzekerheidsmarges. Als de beleggingen die dienen tot dekking van de technische voorzieningen niet tegen de actuele waarde zijn gewaardeerd, wordt het verschil tussen de actuele waarde en de balanswaarde van deze beleggingen in de toereikendheidstoets betrokken. Contant maken geschiedt met de door EIOPA gepubliceerde renteterminstructuur per de balansdatum zonder volatility adjustment.

De balansvoorziening dient ten minste gelijk te zijn aan de best-estimatevoorziening gecorrigeerd met de mismatch tussen de toegerekende activa op boekwaarde en de actuele waarde. De aldus berekende waarde bedraagt 18.674 (2022: 18.293).

De balansvoorziening vóór herverzekering bedraagt 23.157 (2022: 24.348). De uitkomsten van de toets laten zien dat de technische voorziening toereikend is (+ 4.484).

Ontwikkeling van de Voorziening Verzekeringsverplichtingen eigen rekening

Verzekeringen in geld		
	2023	2022
Balansvoorziening verzekeringsverplichtingen (vvp) einde vorig boekjaar	23.788	24.711
Premies eigen rekening	5.584	5.630
Vrijval kosten uit premies eigen rekening	-995	-1.026
Benodigde interesttoevoeging vvp eigen rekening	737	796
Niet-gerealiseerde koersverschillen	-51	90
Overige technische baten eigen rekening	-	-
Uitkeringen en afkopen eigen rekening	-3.973	-4.136
Vrijgevallen voor kosten uit de vvp	-34	-35
Overige technische lasten eigen rekening	-	-7
Resultaat op grondslagen		
Resultaat op sterfte	-2.066	-1.870
Resultaat op invaliditeit	-2	-2
Resultaat op ongevallen	-	-
Resultaat op ontwikkeling levensherverzekeringportefeuille	-309	-363
Totaal	-2.376	-2.235
Balansvoorziening verzekeringsverplichtingen einde boekjaar	22.680	23.788

De technische voorzieningen kunnen over het algemeen als langlopend worden beschouwd.

8. Voorzieningen

Categorie	Balanswaarde per 1/1	Dotatie	Onttrekking boekjaar	Balanswaarde per 31/12
8.1 Belastingen	4.312	916	-	5.228
8.2 Overige voorzieningen	29	-5	-	24
Totaal	4.341	911	-	5.252

Door personele wijzigingen zijn de Overige voorzieningen licht gestegen. De vermelde voorzieningen hebben een langlopend karakter.

Aanvullende voorziening pensioenen in het kader van RJ 271

Per 1 januari 2021 heeft De Hoop een beschikbare premieregeling. Hierdoor hoeft op balansdatum geen pensioenverplichtingen op basis van RJ 271 te worden aangehouden.

Voorziening uitgestelde personeelsbeloningen in het kader van RJ 271 (aanvulling op prepensioen en jubileumuitkeringen)

	2023	2022
Saldo per 1 januari	29	12
Mutatie	-5	17
Saldo per 31 december	24	29

9. Schulden

Schulden naar resterende looptijd		
	2023	2022
<i>Looptijd < 1 jaar</i>		
Saldi in rekening-courant	292	272
Te betalen kosten	583	478
Vennootschapsbelasting	-	64
Te betalen netto salaris/loonbelasting	34	23
Totaal	907	837

10. Overlopende passiva

Overlopende passiva	2023	2022
<i>Looptijd < 1 jaar</i>		
Te betalen vakantiegeld	31	69
<i>Looptijd < 5 jaar</i>		
Vakantiedagen	39	26
Totaal	70	96

Het te betalen vakantiegeld weerspiegelt de reservering die in 2023 is opgebouwd. Uitbetaling hiervan vindt plaats in mei 2024.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Eind 2018 is het De Hoop Leven fonds opgestart door De Hoop met als doel het steunen van onderzoek op het gebied van moeilijk (her) verzekerbare medische overlijdensrisico's. In het bijzonder:

- onderzoek gerelateerd aan chronische ziekten relevant voor de doelgroep van de Hoop; en
- onderzoek in relatie tot de verzekerbaarheid van mensen met chronische aandoeningen en naar de wijze waarop met medisch verzwaarde risico's omgegaan kan worden.

Het fonds zal in beginsel tien jaar bestaan. Na een initiële inbreng van 100 in december 2018, stort De Hoop jaarlijks een bedrag van 100 in het vermogen van het fonds. In het elfde jaar worden de eventuele overschotten door het De Hoop Leven fonds gedoneerd aan een nog te bepalen derde partij. De Hoop is gerechtigd stortingen in het vermogen van het fonds te staken, indien zich naar het oordeel van oprichter tussentijds een of meer bijzondere omstandigheden voordoen.

In 2019 is een tienjarig huurcontract aangegaan voor huisvesting en servicekosten welke expireert op 1 juli 2029. De huurprijs voor huisvesting was 87 in 2023. Deze huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd volgens de wijziging van de consumentenprijsindex.

In april 2021 is door De Hoop ingeschreven op een illiquide belegging voor 5.000. Ultimo boekjaar 2023 is hierop 3.010 gestort. De investeringsperiode loopt tot 31 december 2024. In maart 2023 is door De Hoop ingeschreven op het Polestar Circular Debt Fund voor een maximale belegging van 5.000. Ultimo boekjaar 2023 is hierop 142 gestort. De investeringsperiode loopt tot 1 februari 2029.

Kleine dingen...

“Met kinderen ga je toch nadenken over de financiële situatie van je gezin. Wat gebeurt er als één van ons er niet meer is? Hoe moet het dan met de hypotheek, de studie van de kinderen? Een overlijdensrisicoverzekering was niet meer vanzelfsprekend nadat ik een medische ingreep moest ondergaan. Ik ben blij dat mijn adviseur de route naar De Hoop kende en dat ik toch geaccepteerd kon worden – een hele geruststelling!”

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING

(bedragen x € 1.000)

11. Verdiende premies eigen rekening

Geboekte premies						
	2023			2022		
	Bruto	Herverzekering	Eigen rekening	Bruto	Herverzekering	Eigen rekening
Premies						
- Periodieke premies	6.204	629	5.575	6.136	538	5.598
- Premies ineens	14	6	8	23	-10	32
Totaal	6.218	634	5.584	6.158	528	5.630

Geografische segmentatie van bruto premies		
	2023	2022
Nederland	3.422	3.681
Andere EU-lidstaten	584	620
Landen daarbuiten	2.212	1.858
Totaal	6.218	6.158

12. Opbrengsten uit beleggingen

Categorie						
	2023			2022		
	Opbrengst	Gerealiseerde winst	Totaal	Opbrengst	Gerealiseerde winst	Totaal
Aandelen	1.972	72	2.044	2.090	3.687	5.778
Obligaties en andere vastrentende waardepapieren	775	-	775	944	-	944
Depots bij verzekeraars	81	-	81	85	-	85
Liquide middelen	4	-	4	-17	-	-17
Totaal	2.833	72	2.905	3.103	3.687	6.791

13. Niet gerealiseerde winst op beleggingen

Per beleggingscategorie		
	2023	2022
Aandelen	970	113
Leningenfondsen	57	-
Totaal	1.027	113

14. Overige technische baten eigen rekening

Categorie		
	2023	2022
Overige ontvangen interest	27	8
Ongerealiseerd valutaverschil	156	348
Totaal	183	356

15. Uitkeringen eigen rekening

Soort uitkering						
	2023			2022		
	Bruto	Herverzekering	Eigen rekening	Bruto	Herverzekering	Eigen rekening
Expiraties	680	-	680	725	-	725
Lijfrenten	176	-	176	226	1	225
Overlijdensuitkeringen	2.414	39	2.375	2.575	144	2.432
Afkopen	931	190	741	764	10	755
Totaal	4.202	229	3.973	4.291	154	4.136

16. Wijziging technische voorzieningen eigen rekening voor levensverzekering

Zie toelichting onder 7.

17. Bedrijfskosten

	2023	2022
17.1 Acquisitiekosten		
Toegerekende acquisitiekosten	293	226
Bruto afsluitprovisie	107	86
Honoraria medische adviseurs	157	165
Keuringskosten	3	1
Subtotaal	560	478
17.2 Beheers- en personeelskosten		
Salarissen	781	702
Sociale lasten	81	76
Pensioenkosten	342	219
Overige personeelskosten	28	25
Subtotaal Personeelskosten	1.232	1.022
Accountant	141	130
Actuaris	128	130
Overige diensten door derden	479	398
Donatie	100	100
Incassoprovisie	78	88
Kantoorhuur	68	104
Licentiekosten	93	125
Andere kosten	180	120
Kosten toegerekend aan beleggingen, opgenomen onder beleggingslasten	-76	-59
Subtotaal Beheerskosten	1.190	1.137
Subtotaal Beheers-en Personeelskosten	2.422	2.159
17.3 Provisie ontvangen van herverzekeraars		
Afsluitprovisie	-10	-10
Incassoprovisie	-214	-179
Subtotaal	-225	-189
Totaal	2.757	2.448

De bedrijfskosten zijn in het algemeen gestegen door de inflatie. Daarnaast is er tijdelijk extra personeel aangenomen en zijn extra kosten gemaakt voor de implementatie van de groeistrategie en voor een IT-project.

Pensioenkosten

	2023	2022
Pensioenpremie	342	219
Totaal	342	219

De pensioenkosten zijn in 2023 toegenomen met 123 voornamelijk als gevolg van verleende aanvullende toeslagen.

Bezoldiging bestuurders

In het boekjaar 2023 zijn aan bezoldigingen, met inbegrip van de pensioenlasten, voor (voormalige) bestuurders en commissarissen de volgende bedragen vergoed: 279 (2022: 202) respectievelijk 39 (2022: 65). De bezoldiging van de bestuurders steeg met name doordat één bestuurder een groter dienstverband kreeg. De bezoldiging van de commissarissen daalde doordat de twee commissarissen die voorgedragen zijn door aandeelhouders afzagen van hun vergoeding.

Medewerkers

Alle medewerkers zijn werkzaam in Nederland.

	2023		2022	
	FTE	aantal	FTE	aantal
Aantal medewerkers in dienst per 31 december	6,6	9,0	6,3	8,0
Gemiddeld aantal medewerkers in dienst	6,4	8,5	6,5	8,5

Een deel van de ondersteunende werkzaamheden voor de bedrijfsvoering worden in samenwerking met Onderlinge Levensverzekering-Maatschappij „s-Gravenhage” U.A. uitgevoerd. De medisch adviseurs zijn geen medewerkers in vaste dienst maar verrichten advieswerkzaamheden. Zij ontvangen vergoedingen op basis van een declaratieovereenkomst.

Kosten accountantsorganisatie

De kosten van de accountantsorganisatie KPMG Accountants N.V. zijn onderstaand weergegeven. De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. De bedragen hierna zijn inclusief BTW.

	2023			2022		
	KPMG Accountants N.V.	Overig KPMG-netwerk	Totaal KPMG	KPMG Accountants N.V.	Overig KPMG-netwerk	Totaal KPMG
Onderzoek van de Jaarrekening	118	-	118	107	-	107
Overige controleopdrachten	23	-	23	23	-	23
Totaal	141	-	141	130	-	130

KPMG Accountants N.V. heeft, naast de wettelijke controle van de jaarrekening, ook de wettelijke controle van de Solvency II QRT-staten uitgevoerd.

18. Beleggingslasten

	2023	2022
18.1 Beheerskosten en rentelasten		
Beheerskosten beleggingen	29	27
Toegerekende personeelskosten	76	59
18.2 Gerealiseerd verlies op beleggingen	-	-
Totaal	106	86

19. Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen

	2023	2022
Aandelen	159	1.152
AeAM Dutch Mortgage Fund 2	-	1.777
Polestarfonds	142	-
SME fonds	-	57
Totaal	301	2.986

20. Overige technische lasten eigen rekening

	2023	2022
Interest technische rekening cedenten	-	8
Ongerealiseerd valutaverschil	208	192
Totaal	208	200

21. Aan niet-technische rekening toegerekende opbrengst uit beleggingen

In 2023 is de toerekening aan de niet-technische rekening 205 lager dan in 2022. Belangrijkste oorzaken zijn de lagere dividend- en interest opbrengsten.

22. Resultaat naar winstbronnen

Resultaat technische rekening		
	2023	2022
Resultaat op interest	-103	-60
Resultaat op kosten	-1.728	-1.387
Resultaat op sterfte en bijverzekeringen	2.068	1.872
Resultaat op mutaties	309	363
Subtotaal resultaat op grondslagen	546	788
Mutatie overige technische voorziening	-	-
Overige technische baten en lasten	24	73
Discretionaire winstdeling	-	-
Totaal	570	861

Het resultaat technische rekening is met 291 gedaald ten opzichte van 2022.

Het negatieve resultaat op kosten nam toe door de stijging van de bedrijfskosten.

23. Resultaat na belastingen

	2023	2022
Resultaat voor belasting	3.461	3.957
Belastingen	-907	-908
Resultaat na belasting	2.554	3.049

Het effectieve vennootschapsbelastingtarief in 2023 bedroeg 26,2% (2022: 22,9%). Het toepasselijk tarief is 25,8%.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum van materiële betekenis.

Verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen kan sprake zijn wanneer een relatie bestaat tussen de onderneming, haar aandeelhouders en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag. Transacties met de aandeelhouders betreffen dividenduitkeringen, transacties uit hoofde van de hoedanigheid als cedent of herverzekeraar, transacties uit hoofde van de uitvoering van de pensioenregeling en transacties uit hoofde van een Servicedienstverleningscontract en van de huurovereenkomst. De bezoldiging van de Directie en commissarissen is opgenomen onder Bestuurdersbezoldiging punt 17.

Het directielid Seada van den Herik is in persoon tevens directielid van één van de aandeelhouders. De directieleden van De Hoop zijn op persoonlijke titel benoemd.

RISICOPARAGRAAF

(bedragen per 31 december van genoemde jaar en x € 1.000)

De Hoop opereert in een markt met een specifiek verzekeringstechnisch risicoprofiel. Naast het verzekeringstechnische risico spelen ook het marktrisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, commercieel risico, operationeel risico en integriteitsrisico een rol. De bedrijfsvoering van De Hoop is erop gericht deze risico's te herkennen, te kwantificeren en te beheersen. In het verslag van de Directie is het beleid ten aanzien van risicobeheer uiteengezet.

De uitkomsten van de berekening van de kapitaalvereisten onder het huidige solvabiliteitsregime zijn als volgt:

	2023	2022
Eigen vermogen	64.154	62.213
Solvency Capital Requirement (SCR)	24.794	21.157
Ratio beschikbaar eigen vermogen t.o.v. SCR	259%	294%

Ten opzichte van ultimo 2022 is de solvabiliteitsratio gedaald. Het eigen vermogen steeg met 1.941, voornamelijk door waardeinstijging van de aandelen. Het vereiste kapitaal steeg ook, van 21.157 naar 24.794. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de toename van het marktrisico met 22%, eveneens als gevolg van de waardeinstijging van de aandelen. Hierdoor resulteert een lagere ratio.

De SCR is als volgt opgebouwd:

Uitsplitsing Solvency Capital Requirement (SCR)		
	2023	2022
Marktrisico	20.920	17.207
Tegenpartijrisico	2.757	2.835
Verzekeringstechnisch risico	6.864	6.561
Diversificatie-effect	-5.996	-5.692
Basic Solvency Capital Requirement (BSCR)	24.545	20.911
Operationeel risico	249	246
Belastingeffect	-	-
SCR	24.794	21.157

De SCR bestaat uit de Basic Solvency Capital Requirement (BSCR) met daarbij opgeteld het vereiste kapitaal voor het operationeel risico. Hierop mag, onder bepaalde strikte voorwaarden, het verliescompenserend vermogen van de uitgestelde belastingen (LAC DT) in mindering worden gebracht. De Hoop heeft besloten om de LAC DT niet toe te passen. Dit besluit wordt periodiek beoordeeld.

Uitsplitsing Marktrisico		
	2023	2022
Rente	812	723
Aandelen	18.738	15.128
Vastgoed	-	-
Spread	301	171
Valuta	5.048	4.869
Concentratie	1.332	275
Diversificatie-effect	-5.311	-3.959
	20.920	17.207

Uitsplitsing verzekeringstechnisch risico		
	2023	2022
Kortlevenrisico	3.102	3.121
Langlevenrisico	275	258
Afkooprisico	2.659	2.574
Kostenrisico	2.950	2.634
Catastroferisico	1.514	1.501
Diversificatie-effect	-3.636	-3.527
	6.864	6.561

De SCR ligt 3.637 (17%) hoger dan vorig jaar. Het marktrisico nam toe door een waardeinstijging van de aandelenpositie en een toegenomen equity adjustment (2023: +1,46%; 2022: -3,02%). De equity adjustment is van invloed op de schok op de waarde van de aandelen, die uitgevoerd wordt om de SCR van de aandelen te berekenen. De equity adjustment is een aanpassing op de basisschok van maximaal plus of min tien procentpunten, afhankelijk van de ontwikkeling van de aandelenmarkt in de afgelopen drie jaar. Het verzekeringstechnisch risico daalde door productie van verzekeringen met een kortlevenrisico die een lage voorziening hebben.

In het volgende overzicht wordt de reconciliatie weergegeven tussen het eigen vermogen volgens de jaarrekening (BW2 en RJ) en Solvency II. Het vereiste kapitaal en de solvabiliteitsratio zijn ook vermeld.

	2023	2022
Eigen vermogen jaarrekening	64.301	61.455
Waarderingsverschillen activa	-210	-443
Waarderingsverschillen tussen technische balansvoorzieningen en best-estimate-voorziening	3.888	5.461
Waarderingsverschillen overige verplichtingen	-640	-761
Waarderingsverschillen inzake uitgestelde belastingen	-784	-1.098
Eigen vermogen voor dividenduitkering	66.554	64.613
Voorgesteld dividend	-2.400	-2.400
Beschikbaar eigen vermogen (EOF)	64.154	62.213
Solvency II	24.794	21.157
Solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR)	24.794	21.157
Solvabiliteitsratio	259%	294%

Toelichting op bovenstaand overzicht:

In de jaarrekening worden de aandelen tegen actuele waarde en de obligaties tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd. Op de Solvency II-balans worden alle beleggingen gewaardeerd tegen de actuele marktwaarde.

Het verschil tussen de technische voorziening en de best-estimate-voorziening is dat de technische voorziening is gebaseerd op netto (tarief)grondslagen gediscoteerd op een vaste rekenrente en dat de best-estimatevoorziening is vastgesteld op basis van beste schattingen (voor sterfte, kosten en onnatuurlijk verval). Voor de discontering van de kasstromen wordt de door EIOPA gepubliceerde rentecurve zonder volatility adjustment gebruikt. Deze voorziening wordt verhoogd met een risicomarge.

Het verschil in de belastinglatentie tussen de jaarrekening en de Solvency II-balans wordt verklaard door andere waarderingsgrondslagen.

De Overige verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op het De Hoop Leven fonds.

In onderstaande tabel is voor de belangrijkste risicofactoren de invloed op het eigen vermogen en de solvabiliteit (volgens Solvency II) weergegeven indien de risicofactoren significante wijzigingen ondergaan.

Gevoeligheid voor schokken per 31 december						
	2023			2022		
	Mutatie eigen vermogen ¹⁾ x € 1.000	Mutatie vereiste solvabiliteit SII x € 1.000	Mutatie SII-solvabiliteits ratio in % punten	Mutatie eigen vermogen ¹⁾ x € 1.000	Mutatie vereiste solvabiliteit SII x € 1.000	Mutatie SII-solvabiliteits ratio in % punten
Interestcurve geschokt met + 100 bp	117	-241	3%	295	-225	5%
Interestcurve geschokt met - 100 bp	-419	316	-5%	-587	293	-7%
Geen UFR	-212	42	-1%	-257	48	-2%
Aandelen geschokt met + 25%	8.593	4.365	-9%	7.799	3.760	-13%
Aandelen geschokt met - 25%	-8.593	-4.214	11%	-7.799	-3.025	6%

¹⁾ Bij de mutatie van het eigen vermogen is de mutatie van de latente belastingvoorziening verwerkt.

Onderstaand wordt verder per risicofactor een kwalitatieve en waar nodig een kwantitatieve toelichting gegeven.

Commercieel risico

Commercieel risico is het risico dat doelstellingen van de onderneming niet worden gerealiseerd doordat niet in voldoende mate wordt ingespeeld op veranderingen in de omgevingsfactoren. De Hoop opereert vanuit een herverzekeringpositie en is daardoor afhankelijk van individuele levensverzekeraars. Marktbewegingen maar ook strategische heroverwegingen bij deze partijen zijn van directe invloed op de productie bij De Hoop. De Nederlandse verzekeringsmarkt wordt vooral gekenmerkt door consolidaties, efficiencylagen en aanzienlijke prijsconcurrentie. De Hoop richt zich vooral op overlijdensrisicoverzekeringen, een product dat voornamelijk wordt gesloten in combinatie met hypotheek. Door deze ontwikkelingen wordt het aantal aanbieders op de Nederlandse markt steeds kleiner. Omdat De Hoop opereert vanuit de herverzekeringpositie wordt het voor de eindklant steeds moeilijker om de route naar een verzekeringsoplossing te vinden.

De Hoop heeft in 2021 een strategische heroriëntatie uitgevoerd en een langetermijngroeistrategie bepaald. In 2022 is de implementatie van deze groeistrategie gestart. Inmiddels heeft dit ervoor gezorgd dat in Nederland een nieuwe maatwerkroute voor nieuwe verzekerden wordt opgezet met diverse verzekeraars. Daarnaast zijn nieuwe herverzekeringrelaties aangegaan met partners in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.

Marktrisico

Een onderdeel van het marktrisico is het rente- en matchingrisico dat zich kan voordoen bij het afdekken van de verplichtingen. Het renterisico doet zich voor bij marktwaardewaarderingen van de onderliggende portefeuilles, zoals de verplichtingen en de vastrentende waarden. De verplichtingen zijn geheel afgedekt door vastrentende waarden, voornamelijk hoogwaardige staatsobligaties, waarvan de

looptijden niet volledig zijn afgestemd op de verplichtingen. Daarnaast is ook een deel in hypotheek- en leningenfondsen belegd. Door de diversificatie in de looptijd van de beleggingen en de relatief korte duration van de verplichtingen hebben rentewijzigingen weinig invloed op de solvabiliteitspositie van De Hoop. Daarnaast heeft De Hoop door de kortere verplichtingen weinig last van de zogenaamde UFR-drag.

Modified duration		
	2023	2022
Beleggingen	4,6	4,2
Technische voorzieningen	9,1	9,2

Alhoewel de duration van de beleggingen korter is dan die van de technische voorziening is het renterisico relatief laag, aangezien de waarde van de beleggingen bijna het dubbele is van de technische voorziening.

Het grootste marktrisico wordt gelopen in de aandelenportefeuille. Koersdalingen zullen het aanwezige eigen vermogen snel negatief beïnvloeden. Het vereist kapitaal wordt in zo'n geval echter ook lager, waardoor de solvabiliteitsratio stijgt.

Om het aandelenrisico te beperken wordt vooral belegd in meer defensieve Nederlandse, Europese en Amerikaanse aandelen ("global players"), die historisch ook een behoorlijk dividend uitkeren. Het koersrisico wordt niet gehedged door afgeleide instrumenten. Gezien het defensieve karakter en de solide solvabiliteitspositie is dit een aanvaardbaar risico. Periodiek worden er stresstesten uitgevoerd met als doel de solvabiliteitspositie te monitoren en zo nodig maatregelen te nemen.

Binnen de aandelenportefeuille is sprake van een valutarisico. De afgelopen jaren is de aandelenportefeuille in vreemde valuta uitgebreid en door waardeontwikkelingen is het valutarisico

afgelopen jaar toegenomen. Onderzoek heeft aangetoond dat valuta hedging op aandelenportefeuilles geen significante vermindering van het valutarisico tot gevolg heeft. Daarom is besloten dit risico niet af te dekken.

Aandelen belegd in vreemde valuta (bedragen in euro's)		
Valuta	2023	2022
Amerikaanse dollar	12.178	12.164
Britse pond	641	653
Japanse yen	925	866
Zweedse kroon	1.762	1.652
Zwitserse frank	4.687	4.140
Totaal	20.192	19.476
In % van de aandelenportefeuille	34%	36%

Kredietrisico

Het kredietrisico is ingedeeld in de volgende onderdelen:

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden bestaan uit staatsobligaties van de Nederlandse, Spaanse en Franse overheden alsmede supranationale obligaties van de Europese Unie. Hierbij is sprake van een zeer beperkt kredietrisico.

Debiteurenrisico

De Hoop heeft geen debiteurenverhouding met consumenten. Het debiteurenrisico in dit kader ligt bij de primaire verzekeringsmaatschappijen. De Hoop heeft met haar cedenten een rekening-courantverhouding. Iedere maand wordt de rekening-courant opgemaakt en gecontroleerd. De afrekening ervan vindt in de regel maandelijks plaats. Met enkele buitenlandse cedenten wordt jaarlijks afgerekend. Het debiteurenrisico is verwaarloosbaar.

Tegenpartij-kredietrisico

Voor de herverzekeraar QBE is geen depot gesteld. De herverzekerde voorziening is meegenomen in de berekening van het tegenpartijrisico onder Solvency II.

Bij een aantal buitenlandse cedenten stelt De Hoop een depot ter grootte van de voorziening verzekeringsverplichtingen. Dit depot dient tot zekerheid voor de cedent. Het risico op deze depotstelling is beperkt.

De liquiditeiten bij banken zijn onderhevig aan tegenpartijrisico. De Hoop mitigeert dit risico door spreiding van de liquiditeitspositie bij banken met minimaal een A-rating.

Het hypotheekfonds valt eveneens onder dit risico. Het hypotheekfonds is voornamelijk gerelateerd aan gegarandeerde hypotheek (Nederlandse Hypotheek Garantie) die verstrekt zijn na 1 januari 2013, waarbij aflossen de norm is en overcreditering gemaximeerd is

(loan to value gemaximeerd tot 106%). Het grootste gedeelte van het debiteurenrisico van het hypotheekfonds verplaatst hiermee naar de Nederlandse staat. Het hypotheekfonds is een belegging met een laag risicoprofiel. Het tegenpartijkredietrisico wordt als gering gewaardeerd.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeit is het vermogen om de beleggingen op de balans liquide te maken, bijvoorbeeld op het moment dat uitkeringen moeten worden gedaan of dat er onderpanden moeten worden gestort. De verplichtingen waarvoor liquide middelen nodig zijn bestaan bij De Hoop vooral uit uitkeringen die aan de cedenten moeten worden gedaan. Bij tegenvallende sterfteresultaten moet mogelijk rekening worden gehouden met hogere uitkeringen in de portefeuille dan verwacht. De verplichtingen aan cedenten betaalt De Hoop uit op moment van claimen door de cedent. Claims worden per kwartaal met de herverzekeraar afgerekend. De afrekeningen met de buitenlandse cedenten worden aan het eind van het boekjaar opgesteld en verwerkt. De Hoop houdt altijd een redelijke buffer aan liquide middelen aan en belegt vooral in staatsobligaties en aandelen die relatief eenvoudig te liquideren zijn. De Hoop belegt niet in derivaten en loopt hierdoor geen risico om onderpand te moeten leveren. Een deel van de liquide middelen (GBP 1.000) staat op een geblokkeerde rekening bij een bank, omdat de betreffende bank een kredietbrief ('Letter of Credit') heeft verstrekt aan een cedent.

Operationeel en uitbestedingsrisico

De Hoop streeft met haar administratieve organisatie, interne controles, rapportagelijnen en processen een betrouwbare en controleerbare administratieve verwerking na. Deze maatregelen zijn vastgelegd in een AO/IB-handboek.

De omvang van De Hoop maakt de onderneming extra kwetsbaar voor operationele risico's, vooral op het gebied van continuïteit van de werkzaamheden. Vitale processen worden gewaarborgd door de kennis van de werkzaamheden te spreiden over meerdere personen te verdelen. Daarnaast worden een aantal werkzaamheden (ICT, HRM, Interne Audit en Compliance) uitgevoerd door Onderlinge 's-Gravenhage. Omdat het hier een verzekeraar onder toezicht van de DNB betreft, is deze partij goed op de hoogte van de geldende wet- en regelgeving en de vereisten die een verzekeraar aan deze partijen stelt. Daarom verwacht De Hoop dat hier minder risico wordt gelopen dan wanneer deze zaken door andere externe partijen zouden worden verricht. Het beheer en bewaren van beleggingen wordt door CACEIS verricht. Voor de ICT infrastructuur en de kantoorautomatisering maakt De Hoop gebruik van een aantal cloud services aanbieders. De Financiële Risicomanagementfunctie en de Actuariële Functie zijn uitbesteed aan EY Actuarissen B.V. De Operationele Risicomanagementfunctie is uitbesteed aan AFIER IT-Auditors B.V.

Als beheersmaatregelen rondom de dienstverlening door derden worden de beschikbare ISAE 3402 of gelijksoortige rapporten doorgenomen en periodiek evaluatiegesprekken over de dienstverlening met de Onderlinge 's-Gravenhage gehouden.

Verzekeringstechnisch risico

Gezien de stijging in de kosten is het kostenrisico het voornaamste risico geworden. Dit betreft het risico dat de kostendekking in de verzekeringstarieven en -portefeuille onvoldoende is om de operationele kosten te financieren.

Een belangrijk onderdeel van het verzekeringstechnische risico wordt gevormd door acceptatie op onjuiste voorwaarden. Onjuiste inschatting van het risico kan leiden tot verlies op sterfte, aantasting van de aanwezige solvabiliteit en afbreuk van vertrouwen bij zowel de cedent als uiteindelijk de consument. Om deze risico's te beheersen, wordt een acceptatieprocedure gehanteerd die recht doet aan de bijzondere risico's die De Hoop wil herverzekeren. Deze procedure is primair gericht op de medische acceptatie. In aanvulling daarop geldt voor hogere verzekerde kapitalen, naast de procedures die de cedent zelf intern hanteert, nog een eigen financiële acceptatieprocedure. Ook worden kapitalen boven het eigen behoud herverzekerd bij een andere partij.

Jaarlijks vindt een onderzoek plaats naar sterfte per aandoening of groep van aandoeningen. Tevens voert De Hoop jaarlijks een wettelijke toereikendheidstoets uit op basis van RJ-richtlijnen. Hierbij wordt de aangehouden balansvoorziening getoetst op toereikendheid. De resultaten van deze toets laten zien dat de balansvoorziening toereikend is (+ 4.484).

Eigen risicobeoordeling

De Hoop voert jaarlijks een Own Risk and Solvency Assessment (ORSA) uit waarin een aantal stressscenario's met betrekking op deze dreigingen worden doorgerekend. De meest recente ORSA-rapportage heeft laten zien dat het onredelijk is te veronderstellen dat verhoogde sterftetekansen op middellange termijn een bedreiging vormen voor de continuïteit van de onderneming. De solvabiliteit van De Hoop is ruim voldoende om (tijdelijke of structurele) tegenvallers op elk gebied tegen te kunnen gaan. De continuïteit van de onderneming komt daarbij niet in gevaar. Negatieve economische ontwikkelingen kunnen zelfs een positieve invloed op de solvabiliteit hebben.

Den Haag, 4 april 2024

De Directie

Gilbert Pluym
Seada van den Herik

Raad van Commissarissen

Lex Geerdes, voorzitter
Marcel Levi, vicevoorzitter
Sibylla Bantema
Martijn Hoogeweegen

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE REGELING OMTRENT BESTEMMING VAN DE WINST

In de Statuten is de regeling van de winst opgenomen in artikel 26.

Artikel 26 van de statuten luidt als volgt:

1. Van de vennootschappelijke winst zoals die blijkt uit de vastgestelde winst- en verliesrekening, zal jaarlijks een percentage worden gereserveerd, nadat daarop voorts in aftrek worden gebracht de niet gedelgde verliessaldi van de voorafgaande jaren.
2. De aldus resterende winst staat met inachtneming van het terzake in artikel 105 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde ter beschikking van de Algemene Vergadering van aandeelhouders.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en de Raad van Commissarissen van N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop”.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2023 van N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” (de vennootschap) te 's-Gravenhage gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2023;
- 2 de winst- en verliesrekening over 2023;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2023; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van continuïteit, fraude en niet naleven wet- en regelgevingen de kernpunten van onze controle moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Samenvatting

Materialiteit

- Materialiteit van EUR 1,0 miljoen
- Circa 1,6% van het eigen vermogen

Risico van een afwijking van materieel belang vanwege risico's gerelateerd aan Fraude, NOCLAR en Continuïteit

- Frauderisico's : veronderstelde risico van doorbreken interne beheersing door het management geïdentificeerd en verder uiteengezet in de sectie 'Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving'.
- Risico's in verband met het niet naleven wet- en regelgeving (NOCLAR): geen rapporteerbare risico van een afwijking van materieel belang vanwege NOCLAR risico's geïdentificeerd
- Continuïteitsrisico's: geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd

Kernpunten

- Waardering van de technische voorzieningen, inclusief de hiermee samenhangende toereikendheidstoets
- Waardering van minder liquide beleggingen

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1,0 miljoen (2022: EUR 1,0 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het eigen vermogen (1,6%). Wij beschouwen het eigen vermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het eigen vermogen het best de lange termijn horizon reflecteert waarop N.V. Levensverzekering-Maatschappij "De Hoop" stuurt. Omdat het eigen vermogen ook een belangrijke basis vormt voor de solvabiliteitspositie is dit tevens een belangrijk informatie-element voor gebruikers van de jaarrekening.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met de Raad van Commissarissen afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 50 duizend rapporteren aan hen alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving

Controleaanpak ten aanzien van risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving

In het hoofdstuk Risicobeheersing van het directieverslag beschrijft de directie de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving. In het verslag

van de Raad van Commissarissen neemt de Raad van Commissarissen deze beschrijving in beschouwing.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de bedrijfsomgeving en het risicomanagement van N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode, de klokkenluidersregeling, het incidentenregister en de procedures van de vennootschap om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij de directie, degenen belast met governance en bij andere relevante functies zoals Interne Audit, Compliance en de Actuariële Functie en hebben wij correspondentie met relevante toezichthoudende autoriteiten en regelgevers in onze evaluatie betrokken. We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, waaronder het selecteren van een nieuw product type voor de actuariële polisherberekening.

Op basis van onze risicoanalyse werkzaamheden hebben wij de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening in het geval van het niet-voldoen aan deze regelgeving:

- Wet op het financieel toezicht (Wft) (inclusief de Solvabiliteit II-richtlijn (2009/138/EC));
- Besluit prudentiële regels Wft (Bpr Wft); en
- Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft).

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij het volgende risico geïdentificeerd ten aanzien van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving, en hebben hierop als volgt ingespeeld:

- **Doorbreken van interne beheersing door het management (een verondersteld risico)**

Risico:

- Het management is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken. Bijvoorbeeld schattingen gerelateerd aan de waardering van de technische voorzieningen en daaraan gerelateerde toereikendheidstoets en schattingen gerelateerd aan de waardering van minder liquide beleggingen. Wij verwijzen hiervoor naar onze kernpunten van de controle “Waardering van de technische voorzieningen en daaraan gerelateerde toereikendheidstoets” en “Waardering van minder liquide beleggingen” met hierin onze aanpak met betrekking tot hogere risico’s vanwege de schattingen waarbij het management zich baseert op significante oordeelsvorming.

Controleaanpak:

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd van interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het mitigeren van de risico’s op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving, zoals het identificeren van werkzaamheden met betrekking tot journaalposten en schattingen.
- Wij hebben een data-analyse uitgevoerd op journaalposten met een hoger risico, indien daarvan sprake is, en significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het management geëvalueerd. Waar wij onverwachte journaalposten of andere risico's identificeerden via onze data-analyse, hebben wij aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd om op elk geïdentificeerd risico in te spelen. Deze werkzaamheden omvatten ook het herleiden van transacties naar de broninformatie.

- We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen waaronder een wijziging in de selectie voor de actuariële polis-herberekening en het opvragen van externe bevestigingen bij cedenten waarin de volledigheid van de positie wordt bevestigd.
- **Omzetverantwoording (een verondersteld risico)**

Risico:

- Het inherente risico dat management opzettelijk de omzet te laag verantwoord om zo omzet te kunnen verschuiven naar een volgend boekjaar. Aangezien de periodieke premies voorspelbaar zijn en gering in omvang per polis achten wij dit risico voornamelijk relevant voor de koopsommen ineens. Op basis van onze risico-inschatting leidt dit niet tot een frauderisico in onze controle en zijn derhalve geen additionele werkzaamheden verricht anders dan vermeld onder “Doorbreken van interne beheersing door het management”.

Controleaanpak continuïteit

De directie heeft haar continuïteitsbeoordeling uitgevoerd en geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures om de continuïteitsbeoordeling van de directie te beoordelen omvatten onder andere:

- Een overweging of de continuïteitsrisicoanalyse, inclusief de scenario's in de Own Risk Solvency Assessment (ORSA), door de directie alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle kennis hebben, waaronder de impact van lage rente/inflatie en correspondentie met de toezichthouder;
- Een analyse van de financiële positie en de solvabiliteitsratio onder Solvency II ten opzichte van de door de directie noodzakelijk geachte solvabiliteit, voorgaand boekjaar en de gevoeligheden van de solvabiliteitsratio op indicatoren die kunnen duiden op significante continuïteitsrisico's;
- Een evaluatie van de adequate weergave van de continuïteitsbeoordeling van de directie, waaronder de solvabiliteitsratio onder Solvency II en de gevoeligheden van de solvabiliteitsratio, zoals weergegeven in de Risicoparagraaf van de jaarrekening.

De resultaten van onze risicobeoordeling procedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de Raad van Commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Waardering van de technische voorzieningen, inclusief de hiermee samenhangende toereikendheidstoets

Omschrijving

De technische voorzieningen van EUR 23 miljoen, zijnde circa 25% van het balanstotaal per 31 december 2023, zijn voor de jaarrekening significant. De waardering van de technische voorzieningen en de hiermee samenhangende toereikendheidstoets bevatten significante schattingen voor toekomstige kosten, inflatie, rente, portefeuilleontwikkeling, levensverwachtingen en overige aannames. Voor de berekeningen worden complexe

actuariële modellen gebruikt en de schattingen vragen een hoge mate van oordeelsvorming door de directie.

Een verandering in de inschattingen en aannames heeft direct een impact op de waardering van de technische voorzieningen en daarmee het eigen vermogen en de winst- en verliesrekening.

Per 31 december 2023 is er sprake van een overschot uit de toereikendheidstoets waarmee dit geen impact heeft op de waardering van de balansvoorzieningen.

De directie heeft in de toelichting de gebruikte grondslagen en assumpties van de waardering van de technische voorzieningen en de toereikendheidstoets uiteengezet. Tevens heeft de directie in de toelichting op de balans (noot 7) het verloop van de technische voorzieningen en de uitkomst van de toereikendheidstoets uiteengezet.

Onze aanpak

Onze belangrijkste controlewerkzaamheden omvatten:

- Toetsen van de opzet en bestaan, en waar relevant de werking, van de interne beheersmaatregelen omtrent de waardering van de technische voorzieningen en de toereikendheidstoets. Dit omvat onder andere beheersmaatregelen rondom data, assumpties en berekeningen die ten grondslag liggen aan de technische voorzieningen en de toereikendheidstoets, de review hierop en rapportage hierover door de Solvency-II actuariële functiehouder.
- Met ondersteuning van onze actuariële specialisten controleren van de technische voorzieningen en de daarmee samenhangende toereikendheidstoets aan de hand van intern opgestelde kwalitatieve en kwantitatieve analyses en berekeningen.
- Evalueren van de plausibiliteit van de uitkomsten van de intern uitgevoerde berekeningen, inclusief de gebruikte actuariële en economische assumpties, zoals toekomstige kosten, inflatie, rente, portefeuilleontwikkeling en levensverwachtingen.
- Het op basis van een deelwaarneming narekenen van de technische voorzieningen.
- Evalueren van de actuariële analyses op redelijkheid en aanvaardbaarheid aan de hand van ervaringsgegevens, marktdata en geschatte versus werkelijke uitkomsten in het verleden.
- Aan de hand van de uitkomsten van onze werkzaamheden evalueren of de risicohouding van de directie bij het vaststellen van de schattingen is veranderd ten opzichte van vorig jaar.
- Evalueren of de technische voorzieningen en de toereikendheidstoets adequaat zijn toegelicht in de jaarrekening in overeenstemming met RJ 605.

Onze observatie

Wij vinden de gehanteerde actuariële en economische assumpties voor de vaststelling van de technische voorzieningen evenwichtig en zijn van mening dat de technische voorzieningen neutraal zijn bepaald. De toelichting op de technische voorzieningen en de daaraan gerelateerde risico's in de jaarrekening achten wij toereikend.

Waardering van minder liquide beleggingen

Omschrijving

Een significant deel van de portefeuille van N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” bestaat uit minder liquide beleggingen. Van de totale beleggingsportefeuille ultimo 2023 van EUR 86,6 miljoen (balanswaarde) kwam de waardering van EUR 13,3 miljoen niet tot stand op basis van beursnoteringen in een actieve markt.

Dit betrof met name beleggingen in een hypotheekfonds (EUR 10,2 miljoen) en een beleggingsfonds in MKB-leningen (EUR 3,1 miljoen).

De directie heeft in de toelichting de gebruikte grondslagen en assumpties voor de waardering van de beleggingen uiteengezet. Tevens heeft de directie in de toelichting op de balans (noot 1) inzicht verstrekt in de samenstelling, het verloop, de balanswaarde en de waarderingsonzekerheid in de beleggingen.

De waardering van minder liquide beleggingen kan niet worden gebaseerd op publieke informatie en derhalve moeten er inschattingen worden gemaakt op basis van subjectieve aannames en uitgangspunten die een grote invloed kunnen hebben op het eigen vermogen, de solvabiliteit en het resultaat van de vennootschap. Daarom beschouwen wij dit punt als kernpunt in onze controle.

Onze aanpak

Onze belangrijkste controlewerkzaamheden bestaan uit:

- Toetsen van de opzet en het bestaan van de interne beheersmaatregelen die de betrouwbaarheid van de waardering van de beleggingen waarborgen. Deze interne beheersmaatregelen omvatten:
 - De analyse van de vennootschap op de door een onafhankelijke accountant gecontroleerde NAV-opgave en jaarrekening van het hypotheekfonds en het beleggingsfonds in MKB-leningen (inclusief de geschiktheid van de door de fondsen gehanteerde waarderingsgrondslagen). Voor het hypotheekfonds betreft dit de gegevens voor dit jaar en voor het beleggingsfonds in MKB-leningen betreft dit de gegevens voor afgelopen jaar ten behoeve van de retrospectieve toets;
 - De interne controleberekeningen van de marktwaarde van het hypotheekfonds.
- Toetsen van de gehanteerde methodieken aan de hand van hetgeen in de markt gebruikelijk wordt geacht voor het beleggingsfonds in MKB-leningen. Wij maken in dit gedeelte van onze aanpak gebruik van een specialist.
- Vaststellen of de minder liquide beleggingen en daarmee samenhangende waarderingsonzekerheid adequaat zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie

Wij achten de door de N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” toegepaste waarderingsgrondslagen en uitgangspunten voor de waardering van de minder liquide beleggingen evenwichtig. De toelichting op de actuele waarde en de waarderingsonzekerheid van de beleggingen in de jaarrekening achten wij toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 29 maart 2023 benoemd als accountant van N.V. Levensverzekering-Maatschappij “De Hoop” voor de controle van het boekjaar 2023 en zijn sinds boekjaar 2014 de externe accountant.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van Organisaties van Openbaar Belang geleverd.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Daarbij is de directie, onder toezicht van de Raad van Commissarissen, verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en de niet naleving van wet- en regelgeving en het nemen van maatregelen om de gevolgen, voor zover mogelijk, ongedaan te maken en herhaling te voorkomen.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsels moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een verdere beschrijving van onze verantwoordelijkheden ten aanzien van een jaarrekeningcontrole is te vinden op de website van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) op: [nl_oob_01.pdf \(nba.nl\)](#). Deze beschrijving is onderdeel van onze controleverklaring.

Utrecht, 4 April 2024

KPMG Accountants N.V.

W. Teeuwissen RA

N.V. Levensverzekering-Maatschappij 'De Hoop'
Anna van Saksenlaan-10
2593 HT Den Haag

070 - 342 1313
info@dehoopleven.nl
www.dehoopleven.nl

